

Kunz József és Társa

Cs. és kir. udv. szállítók. Szerb kir. udv. szállítók.

Budapest, V., Deák Ferencz-utcza és Bécsi-utcza sarok

Vásznak, asztalneműek, fehérneműek.

Uri és női divatárak. * * Menyasszonyi kelengyék.

Nagy választék szőnyegárakban:

szalon szőnyegek, futók, ágyelők, szövet- és csipkefüggönyök, ágy- és asztalterítők

Valódi perzsa- és smyrna-szőnyegek minden nagyságban és árban. * * * * * Művészi függönyök.

* * Saját telepeinken előállított háziipari cikkek. * *

Alapítva 1802.

Alapítva 1802.

AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló **BUTORCSARNOK**

és Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, felhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a **Békkocsis-utca IV., Belváros, Ferenciek-tere 1.**

VIII., József-körút 28. sz., sarok, valamint A Butorcsarnok szövetkezet részére kizárólag csak budapesti képzett asztalos- és kárpitosmesterek dolgoznak, Budapest környékén készített, vagy bécsi silány áruk eladásával nem foglalkozik.

Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítünk. 12817 Minden egyes butordarab bizottság által föllbírálvá

Legújabb üveg-karácsonyfa-dísz.

12 db válogatott, színes és ezüstös üveggyöngy és gyümölcsféle, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint 40, 50, 60, 70, 80 fill., K 1. 1.30, 2. 6 db dobozban, nagyobb kivitelben 60, 80, 90 fill. 24 db-ból álló választék 80 fill., K 1. 1.20. 36 db K 1.35, 1.60, és 2. 48 db K 2.10, 2.50, 2.60, 60 db K 2.20, 2.80, 3.30, 3 db dobozban üvegből 50 fill. Karácsonyfa-angyal 40, 50, 90 fill. Lametta (angyalhaj) arany vagy ezüst, borítékonként 6 fill., díszdrony (esemegtartó), 100, 200 db. Karácsonygyertyácska 24 db dobozban 50, 60 fill., nagyobb 15 db dobozban 58, 75 fill., gyertyatartó tucatonként 50 fill. Szállítja előzetes kifizetés ellenében, 2 koronán felül megrendelésenként utóvéttel cs. és kir. udv. szállító **KONRAD JÁNOS** ket utóvéttel cs. és kir. udv. szállító **KONRAD JÁNOS** ket utóvéttel cs. és kir. udv. szállító **BRUX 2042. sz.** (Csehszlovákia) Képes főárjegyzék szállítókhoz **BRUX 2042. sz.** (Csehszlovákia) Képes főárjegyzék kívánatra bárkinek ingyen és bérmentesen.

Páratlan és csodás hatású arczsépítő és finomító a Földes-féle

Margit-crème

főúri körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás téglékben. Margit-szappan 70 f., Margit-póder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróoldjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal a készítő **KONRAD JÁNOS cs. és kir. udv. szállító BRUX 573. sz.** (Csehszlovákia) — Főárjegyzék 3000 képpel kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentesen küldök.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás

csinálni ismertető fizetést bárkinek bérmentve küld **Haltenberger Béla, Kassa.**

Legszébb mulatságot Beszélőkészülékeim,

nyújtanak legújabb kiválóan működő melyek zenadarabokat, előadásokat, zenekari zenét stb. természetesen reprodukálják. 800. sz. **Lilyputti**, teljesen fémmel kidolgozott és tartós zománccal bevont, nagysága 16 1/2 x 16 1/2 x 16 1/2 cm., rendkívül tartós, szolid mű, játszás közben felhúzható, 25 cm.-es lemezeket könnyen keresztülhúz, lemeznyerő posztóval bevont, virágos tölcesér 25 cm.-es hangnyílással, szenzációs hatású hangszelencével, a járómű menete zajtalan és jól működő. Ára 2 lemezzel vagy 4 duplasoldással (35 cm. átméretű), bezárólappal 200. árú: **K 22.** — l-r. hanglappal 25 cm. átmérettel két oldalon játszható **K 3.** — A legzavartalanul választékot beszélőgépekben ön megtalálja az én főárjegyzékemben. Székelyi utóvéttel v. előfizetés ellenében **Konrad János cs. és kir. udv. szállító BRUX 573. sz.** (Csehszlovákia) — Főárjegyzék 3000 képpel kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentesen küldök.

Feltűnést keltenek a

Titania gyorsgőzmozgatók a mángorlók Egy gyermek mossa vele az előbbihez képest 1/3 idő alatt a ruhát hófehérre. — Minden répet próbára 55 K-tól felebb. — Képviselek keresetnek. — Bizonyítványok, prospektusok ingyen. **TITANIA-művek, Wels, 179. Ober-Ostereich.**

VASÁRNAPI UJSÁG

43. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, OKTÓBER 25.

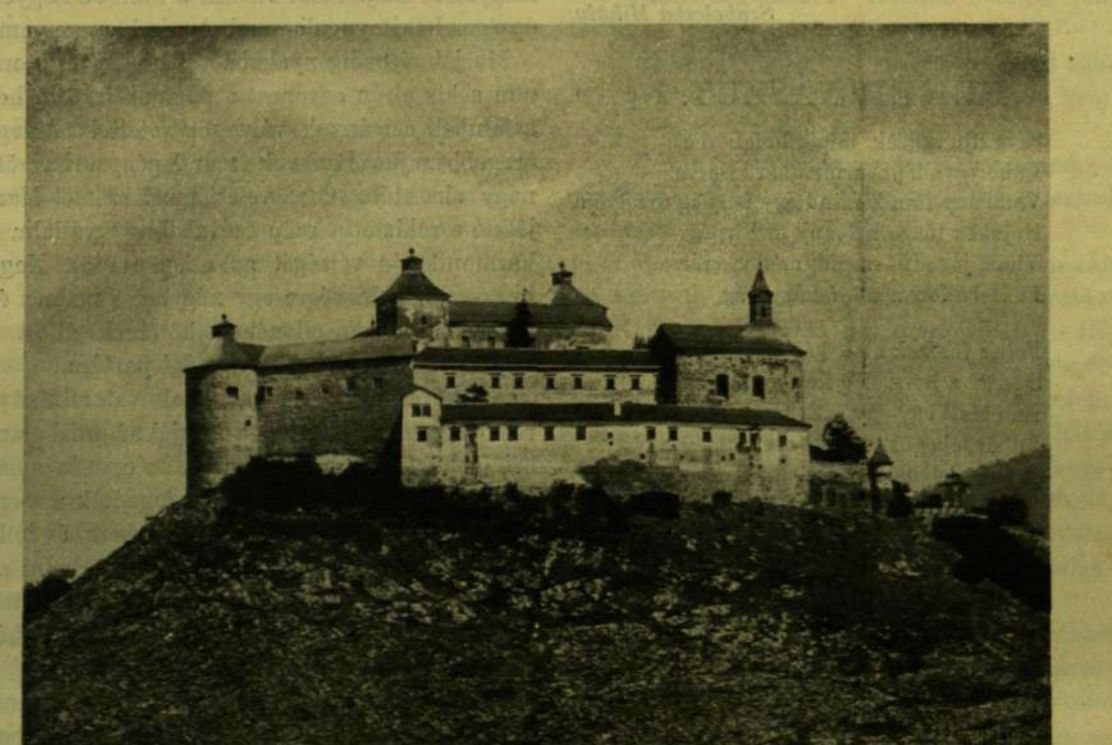
Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 18 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A Világkronika-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

A BEBEK-ÁGYÚK A KRASZNA-HORKAI VÁROKON.

KRASZNA-HORKA VÁRA.

KRASZNA-HORKA ősi várát néhány esztendővel ezelőtt egy szinte legendás hitvesi szeretet fejedelmi gyászban megnyilatkozó ereje emelte a közérdeklődés világosságába. Egy temetés folyt le a vár tövében, a melyhez fogható még keveset látott a világ. A mostani várúr, **Andrássy Dénes** gróf hozta haza a müncheni temetőből a felesége, **Franciszka grófné** — született **Hablayetz Franciszka** — koporsóját és temette el olyan monumentális pompával, a melyben egyes ember gyásza még alig öltözött. Félmillió költséggel nemes márványból hatalmas mauzoleumot építtetett a várhegy tövében az imádott hitves — és majdan a maga — koporsója számára és a mennyibe a mauzoleum, körülbelül annyiba belekerült a temetés is. Rozsnyótól Váraljáig, tizennégy kilométernyi hosszúságban fekete pompába borult az út. Gyászfátyolos czimerek, fekete zászlót hordozó árbczok szegték, sötétlő bús gyászkapuk ivelték át. Ezen az úton vonult végig hideg, nedves, komor télies alkonyaton pirosló fátyalfényben a gyászmenet,

KRASZNA-HORKA VÁRA A KÖZSÉG FELŐL NÉZVE. (Távcsőfelvétel.) Balogh Rudolf felvétele.

a mely mintha egy hőseposz ködös világából nyomult volna elő. Fehér lovak húzták a halottas hintót és mögötte ezüstfehéren emelkedett a tömeg fölé egy gyönyörű ősz férifej: az **Andrássy Dénes** gróf, a ki gyalog, hajadonfóval haladt hitvese koporsója mögött.

Ez a nagyszerű gyász fordította akkor Kraszna-Horka vára felé az egész ország meghatótt figyelmét. De a mit akkor fátyalfényben, egy nagy érzés fájdalmas tűzének ragyogásánál láttunk, hétköznapi világításban is igen érdekes marad.

Gömör vármegyének észak-keleti hajlásában, **Rozsnyó** fölött egy órányi távolságban, a síkságra torkolló **dernői** fensík ragyogó zöld mezős medenczéjének közepén emelkedik a merészen csúcsosodó magános hegy, a mely az ősi várat hordozza. Lábánál szelíd alázatossággal húzódik meg a falucska: **Kraszna-Horka-Váralja**. Fönt a magasságban szilárdan virrasztja a századok mulását Kraszna-Horka vára.

Négy év múlva félezer esztendeje lesz, hogy az ormot koronázza. **Bebek**-várnak emeltetett. 1412-ben **Bebek Ferencz** építtette és az ő nemzetsége ülte meg százhetven esztendeig.

A XVI. század végén kihalt a Bebek-család és Rudolf király Andrassy Péter kapitánynak ajándékozta a Krasznahorkai várat. Pár esztendő múlva Rákóczi-birtok lett belőle, de azután megint visszakerült az Andrassyak kezére és az övék maradt mind mostanáig.

1817-ben beléscapott a villám, rommá égett, de Andrassy Istvánné Festetics Mária grófnő újra fölépíttette és azóta gyönyörű épület áll büszke magasságában, csak egy ösvényen megközelíthetően. Kapaszkodós út, de érdemes fölmászni rajta. Az ősi várak — a honnan csodaszép kilátás is nyílik — egész sereg az érdekessége. Külső kapuja előtt még ott állnak a Bebek-ágyúk rég elnémult torkukat Rozsnyó felé meresztve. A belső várépületben még egész sor szoba őrzi egykori berendezését, századokat látott asztalokat, székeket, almáriomokat. Az egykori tanácskozó terem butorzata még szinte teljes és igen érdekes a vár régi kápolnája is.

A külső vár mélyén, kövel burkolt, világos, boltíves nagy földalatti csarnok az Andrassy nemzetség betléri ágának temetkezési helye. Súlyos márványkoporsók között üvegkoporsóban itt pihen Andrassy István generális felesége, Seredy Zsófia.

Andrassy Dénes gróf gyásza és kegyetele újabb, gazdag érdekességgel gyarapította a vár látnivalóit. Három szobáját megtöltötte elhunyt hitvese ereklyetárgyaival: képeivel, ruháival. Ez a *Francziska-muzeum*, példátlan és minden idők megilletődött csodálatára méltó alkotása a feleség megbecsülésének és a hitvesi szeretetnek. Sz. Zs.

ŐSZI VERS.

Pereg már a levél a fákról,
Elszállt a madárdal a tájról.
Kertek, erdők megkopaszodnak,
Tél lesz maholnap!

Csak itt-ott ez őszi határba
Legénykedik még egy akácfa.
S kaczerkodik az ifjúsággal,
Egy-egy virággal.

De sorsa olyan csak szegényé:
Mint a piperkőz aglegényé.
Minek a virág hulló ágon?
Sárguló fákon?!

Jobb megnyugodnunk bőlesen, szépen
A jó Isten végezésében.
És bíznunk mennél biztosabban.
Egy szebb tavaszban!

Szabolcska Mihály.

FEHÉR NÁSZÚT.

Száz ifju szűzek, talpig hófehérbe,
Imbolygva lépnek társukat kísérve.
Valahány mind, mind egy lány nyoszolyója,
Hajukba tűzve halvány mirtus-ág,
Viola, jázmin, szegfű, mályva, rózsza,
Fűzérbe fonva sok fehér virág.

Fehér füzérek alatt karjuk görnyed
S hogy a hó-szalag ne érje a földet,
Kétoldalt egy-egy szűz tartja magasra.
Fehér lobogót visznek ott elől,
Hószín selymében, ékes hímmel varrva,
Liliombimbó leng szeplőtlenül.

... Csak egy kis leány... hosszan zengve, búgva
... Van a világon... a cigány ráhúzza.
Repül a nótá szárnyain a szélnek...
S melynek oldalán üveggel lezárt
Ezüst tartókba fehér fátylak égnek,
Négy hófehér mén vonja a batárt.

Harangzúgás kél hömpölyögve, dölve,
Mintha nászmenet térne esketőre.

S a fehér ara öröktitku nászra
Egyedül megyen, egyedül szegény
S a ki őt názi ölésre várja:
A láthatatlan, a csontkaru rém.

És énekelnek száz hajadon lányok.
S a mit a batár hőszen keble átfog,
Mint a kit elfod, fehér a koporsó
S menyasszony-fátyla szinte hófehér.
A melyen elmegy, útja az utolsó
S a rög szájánál nyomba' véget ér.

Virággarmad közt haladt át a léten
S a mit nem ismert soha életében:
Mely íme ékes szomorú szépséggel,
Gyermeki kézbe' fehér a kereszt,
A mit a Halál közénk s közé' ékel
És vissza többé senkit nem ereszt.

Tizenhat évit, hej, ki adja vissza.
Társnői könnyét a föld alig iszsa,
Szemük még nedves, már mosolyra éled.
Nem is ismerve, a mi nász, gyönyört
Adhatott volna a szerelmes élet,
Még ő körülből, kit Halál letört.

Semmi fekete, semmi öreg csúfság,
Mely elkíséri rövid názi útját.
Derűsen, vígan kaczag ránk a kék ég,
Buják illatban a sok koszorúk
S mégis e szépség, ez a sok fehérség
A leggyászosabb, a legszomorúbb.

Havaszhay Lajos.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Hallván az anyókat jajveszékelné, Apró bátya is elvesztette a fejét, tutyi-tutyi ember lévén különben is, beszaladt a szobájába megkeresni, nem a fejét, de az olvasóját s mint jó-katholikus keresztény, azt kezdte morzsolgatni, hátha használ, csak Marjáné asszonyom rakta fel csipőjére a kezeit.

— No hát én azt a szegény vézna gyereket bántalmazni semmiféle pogánynak kedvéért nem engedem! Ne félj, kis fiam, oltalmamba veszek. (Megsimogatta a diák fejét, a ki reszkelve állott mellette.) Eredj be a konyhába, én majd rád zárom. Oda be nem jut a Herko páter sem, míg én oda leszek és eligazítom a dolgot. Te csak eredj be és ülj ott vesztet, míg a zivatar elmúlik. Találsz ott a rurában egy kis turós lepényt, meg egy libacombot. No, már most megyek és magammal viszem a kulcsot. Legyen épséges lelki nyugalommal, Apróné asszonyom!

Marjáné pedig nyakába vette a kertet s onnan a kis ajtón egyenest a pástnak tartott, hol a falubeli cigányok vályogot vetettek. A legöregebb rajkó Peti volt, már legénysorba nőtt nagy akasztófa. Ő rá vetett most szemet Marjáné s rábiztatta szép szóval, hogy vállalja a harmonikálás vétségét az alispán előtt. Nagy huza-vona után végre egy négyhetes malacz és két fehér cipő ellenében kötélnek állott s hagyta magát vitetni az urasági portára.

Az udvaron ögylegő cselédek, valamint Apróék legott megértették a Marjáné miskulancziáját (de iszen hosszú ennek az esze is, nemcsak a haja), nagy barátságos fogadták a megmentő Petit s mindenféle biztatások és lelki erősítések mellett segítették őt betuszkolni az uraság elé, csak a kétszínű Preszton ijesztgette, a fülébe súgván: »Nem szeretnék more a bőrdőben lenni.«

Úgy látszik, ő maga se érezte benne most magát elég jól s némi jelek mutatkoztak, hogy szeretne megszökni, de Marjáné göröcsösen fogta gallériját s föltépvén a dolgozószoba ajta-

ját, egy nagy lendítéssel úgyszólván behagyította.

— Itt a delinquens, tekintetes uram, — kiálta lelkendezve.

Az alispán, a ki csendesen csibukozott, hanyattfekve egy medvebőrös kereveten, lustán, fáradtan odapillantott.

— Ah! — mondta közömbösen, unottan, egyet ásitva. — Szépen harmonikáztál, Petusko! Adjon neki Marjáné egy rénusi forintot és négy sing posztót.

Sokat lehetne ilyeneket felhozni annak a bizonyítására, hogy Görgei Pállal nehéz tisztába jönni. Maga volt a kiszámíthatatlanság. De akármit tett, neki nem vették rossz néven. Valami különös szerencse incselkedett az ő útjában és olyan bolondos tükröket rakott a rosaságai elé, hogy azok szinte csinosan festettek. Más embert régen agyonverték volna, őt védelmezték. Ugyan hagyjátok szegényt. Értetni kell azt az embert. Azt az ő nagy lelkét. Még mindig el van keseredve a felesége miatt. Gyásza van, ilyenkor nem szabad egy embert megítélni. Ingerlekeny, keserű, kegyetlen, — hiszen épen ez mutatja, hogy milyen jó szíve van.

Azonban olyasfélélt is suttogtak némelyek (audiatur et altera pars), hogy a nagy gyászt már elfújta szívéből az idő, a rossz tulajdonságait meghagyta és hogy nem olyan rideg aszkéta ő, a milyennek magát a világban mutatja, hogy mikor az est palástja ráborul a görgei kastélyra, gyakran látni libbenő árnyakat a falakon s hallani szoknyasuhogást az elhagyott folyosókon...

A kik jobban ismerték Görgei Pált, azok nem hitték, nem olyan ember az, de a kik a görgei parasztemenyecskéket ismerték jobban, mint Görgey Pált, azok nem tamáskodtak, mert hát a görgei menyecskék messze földön híresek voltak szépségükről meg a kaczeráságukról, s bizony a férfiak javarészből otthagyták a fogukat a «Késmárki király» esataiban.

A puritán erkölcsű Görgey-család szűkebb köreiből méltó bosszúságot keltettek az ilyen szárnyra eresztett pletykák a vademberről, csak a jó humorú Görgey János, Pál jóval idősebb testvérbátyja ütötte el tréfával:

— Nem hiszem ugyan, de ha teszi, se bűn. Tíz esztendeje már, hogy a szegény Karolina meghalt. Hiszen nincs fából s ha abból volna, se fejfa egyetlen sir fölött. Különben még az is kidől tíz év alatt. És a végén, kinek mi köze hozzá? Az ember úgy szaporítja a jobbágyait, a hogy lehet.

Ezért a szóért aztán jól hátbavágta János urat a felesége, Jánoki Mária, de a sógor dolga ezzel lekerült a fekete tábláról, nála ép úgy, mint a többi atyafiságnál, mert János úr volt a család orakuluma, ha nem is oly nagy talentum, mint Pál öccse, de jó hazafi, nagy kurucz és olyan tiszta jellem, mint a frissen esett bó.

Hát igen, Görgei Pál tíz év óta volt özvegy s azóta lett «vadember». Így nevezeték a családban. Az öreg János pláne azt szokta neki mondani: »A Görgey-czímerből ugrottál ki, öcskös.«

Azelőtt vidám kedélyű, nyugodt, szeretetreméltó ember volt, ez a haláleset roncsolta össze az idegeit. Azt mondják, mélyen alul sok jószág és érzés van most is a szívében, de a felesége elvesztése óta oly rétege takarja el a keserűségnek, melyen csak ritkán bírja magát átítani. Ideges, szeszélyes, zsarnok, szóval vadember akkor lett, akkor ezért szólták meg, most pedig

* A Görgey-czímer egy vadembert ábrázol, talán az erdőirtás emlékéül.

A FRANCZISKA EREKLYE MÚZEUM A KRASZNA-HORKAI VÁRBAN. — Balogh Rudolf félvételei.

azért kezdik megszólalni, hogy miért nem vadember még tovább is. Hát nem bolond a világ?

A mi az elhalt úrnőt illeti, azt csakugyan érdemes siratni. Igazgyöngyöt ásunk be a földbe, — e szavakkal kezdte halotti beszédét tiszteletes Podolinczi Sámuel úr, a ki maga is sirvafakadt a temetésen, — pedig oka lett volna akár káromkodni is.

Már lánynak is szép volt messze földön Jekelfalussy Karolina, hát még azután menyecskének! A Porubszky krónikájában olvassuk, hogy már tizenhét éves korában kilenczvenhat kérője volt, s kevélykedő apja, Jekelfalussy György, semmi szín alatt se akarta odadni Máriaassz Kristófnak (noha úgy ő neki, mint a kisasszonynak kedvére való deli és módos gallér volt), míg nem lesz ki kerekszámba a száz kéré. Nosza fogta magát Máriaassz Kristóf, fellovalta ravaszul néhány jó barátját, kérjék meg színből, hadd teljék kedve az öregnek. Így ment oda a nagyfejű Görgey Pál, a jó tréfa kedvéért, s ucuu mi lett belőle, halálosan belezerettek egymásba, se szó, se beszéd többé Máriaasszról (mind ilyen a fehérség), megtörtént a menyegző s pontunk. Maga Thököly Imre nyitotta meg a táncot a szép menyasszonnyal s úgy belemámosodott, hogy egyszer-kétszer meg is ölelte, a miért láthatólag megnehezelt a vőlegény.

— Ejh no, mi az? Mit morogsz, Görgey? — mondá a fejedelem mosolyogva az ünnepi lakomán. — Jobban az enyim ő, mint a tied. Ha én vagyok a *felvidék királya* (akkoriban kapta a szultántól ezt a címet), kié akkor a *felvidék királynéja*?

Tréfa mezbe volt bujtatva a szó, de lehetett annak komoly magja is. Még a mézeshegyek alatt ott toppant Görgey egyszer-kétszer. Inkognito jött, egyetlen lovász kíséretében, mint valami közönséges lovag. Görgeyt bántotta és mikor

egyszer egy deputációban Késmárkon járt és Thököly nyájasan üzenté a feleségének, hogy e napokban ellátogat Görgey, egy kis jó vacsorára, Görgei elpirult s mogorván felelte:

— Nem leszünk otthon e napokban. Thököly összeráncolta a homlokát. Berzeviczy Miklós tapintatlan jóakarattal megrántotta a Görgey dokáját s félhangosan kérlelte:

— Vigyázzon a fejére, öcsém uram, per amorem dei.

A mire kevély, elutasító mozdulatot tett a fiatal férj.

— A fejem ő felségé, arra vigyázzon ő felesége, de a feleségem az enyém, arra majd én vigyázok.

Tetszett a válasz Thökölynek, elnevette magát:

— Ha már nem akarsz házigazdám lenni, légy legalább vendégem. S ottmarasztotta ebédre, a mi nem kis tisztetség volt a deputátus urak szemében. Nem is volt aztán Thököly Görgey soha többet. Azért-e, mert megnehezelt? Isten tudja. Talán csak azért, mert már nem ért rá.

A napugár, mely most sütött pályáján a legényesebben, csakhamar lehanyatlott. Mert rossz napugár volt. Nem az égről sütött rá, hanem a szultán szemeiből. S a szultán sokszor behúnyta a szemeit, mikor nem kellett volna, vagy pedig a harag árnyéka jelent meg azokban. Szóval a dícsőségek harcoknak vége szakadt. Thököly csendes ember lett, a ki valahol Törökországban mereng az emlékein. Itthon minden a régi rossz kerékvágásba fordult. Egypár unalmas, szomorú esztendő következett. Csak a görgei kurián uralkodott boldogság és megelégedés. Karolinából bájos, megenni-
való menyecske lett. Görgey Pálnak nem lehetett semmi egyéb kívánni valója egy tökéletes paradicsomhoz. Még a féltékenység is, mely

eleinte nagyon izgatta, eltűnt a szívéből? Ki rabolhatná el az ő Karolináját? Ki merné, mikor még Thököly se merte?

Pedig már akkor útban volt érte, hogy elvigye, egy nagyobb úr Thökölynél: a halál. A szép Görgey Pálné 1689-ben egy leánygyermeknek adva életet, örökre behúnyta a szemeit, miután gyenge, elhaló hangon magához kérte újszülött kisdédét és meghagyta, hogy Rozáliának kereszteljék.

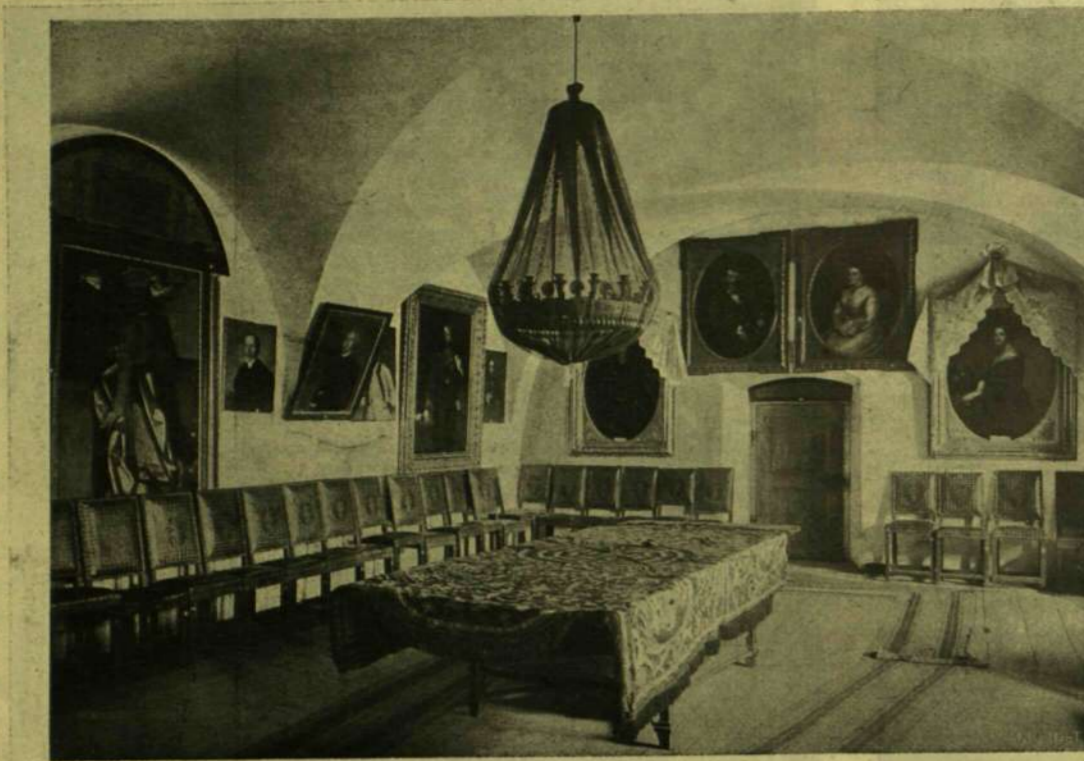
Görgey Pál kétségbeesése felülmúlt minden képzelhető. Ordított, ruháit tépte, ütni, harapni akart, mint egy fenevad. A temetésen való viselkedéséről esztendőig beszéltek. Mikor a pap, tiszteletes Podolinczi Sámuel úr megjelent a végtisztességétélhez, rettentő dühbe lobbant.

— Ki az az ember? — riadt fel. — Mit akar itt? Nem engedem elvinni Karolinát. Nem, nem. Takarodjék innen!

— Ugyan az Istenért, sógor, legyen eszed, — csitította Darvas. — Nem szegyenled magad így bánni az Isten szolgájával?

— Micsoda? Az Isten szolgálja? Épen van egy kis számádomos a gazdáddal. Ne ereszsétek el, — ordítá lázas paroxizmusban. — Hiszen csak épen az kell, hogy itt kapjam a szolgáját, ha már ő magát kézbe nem kerithetem, a ki elvette az én drága lelkemet. Úgy, hát a te szolgád ez, te kegyetlen Isten (s kezeit fenyegetőn emelte fel az égre). No, jól van. Hollá, hajdnok, Preszton, Szlimicska, verjétek rá nyomban huszonnégyet (akkor még csak főszolgabíró volt Görgey Pál).

A gyászoló gyülekezet megrendült, hajszálaik égnek meredtek a szörnyű kifakadásokra, a lelkész szelíden emelte égre szemeit: »Bocsásd meg neki, uram, mert a fájdalom kiáltoz», az atyafiak restelték, de nem bírták észretéríteni; végre is, hogy megtartható legyen a gyász-

A NAGY EBÉDLŐ-TEREM A VÁRBAN.

szertartás, erőszakkal lefogták a szegény Pál urat, három erős ember: Görgey János, Jekelfalussy Kristóf és Horánszky Dávid alig bírtak vele, bezárták a pinczébe és úgy temették el a százszorszép asszonyt, hogy az úra jelen se volt.

(Folytatása következik.)

KÖNNYELMŰ PUSKÁSOK.

Irta Bárony István.

A vadászpuska gondatlan kezelése lépten-nyomon végzetes szerencsétlenségnek válhat okává.

Alig mulik nap, hogy valami efélet ne közölnének a lapok, pedig bizonyos, hogy a hasonló szerencsétlenségek jelentékeny százaléka a nagy nyilvánosság előtt titokban marad; mert a súlyos következményekkel nem járó «plezürökről» már röstelkedésből is hallgatnak a vadászszimborák; a megsértezt hajtó pedig, ha nagyobb baja nincs, egy kis bankótápasztól rendszerint elnémul.

És mégis: «nulla dies sine linea».

Pedig az úgynevezett «főszezonja» a vadászatnak mostanában még fokozódik, a menyenyiben a tulajdonképpen való társas vadászatok, a minő a kör- és vonalhajtás, sőt az erdei hajtóvadászat is, amúgy istenigazában csak ezután következnek.

El lehet képzelni, minő krónikája van tehát még hátra az 1908. esztendei vadász-disznóságoknak, a miknek a hallatára, vagy olvasására felforr az ember vére és összeszorul nemcsak a szíve, hanem az ökle is.

Igazán kétségbeejtő, hogy ezen jóformán nem lehet segíteni. Mert nagyon kedvező arányt mondok, ha azt állítom, hogy a magyarországi vadásztársaságok kilencz tizedrészének a társas vadászatain az ilyen «véletlen szerencsétlenség» mindig felettünk lebeg, a vadászuraknak egy vagy más irányban inkorrekt magatartása miatt.

Az a fegyelmezetlen önhittség, a mi — sajnos — annyi hazánkbelinek sajátos jellemzője, seholsem mutatkozik jobban, mint az ilyen társasvadászatokon, a hol néha mindenféle oda nem való ember összekerül. Oda nem valónak tartok tudniillik mindenkit, a ki a puska kezelésében tökéletes jártasságra és megbízhatóságra még nem tett szert; a kinek nincs kellő nyugalma, hidegvére, itélete, hogy elsősorban mindig a közbiztonsággal törődjék s csak ha e részben semmi aggályra sincsen oka, akkor süsse puskáját az elejtendő vadra. De még a közben is, hogy erre sor kerül: folyvást lankadatlan igyekezettel ügyeljen, nehogy a puskája véletlen (akaratlan) elsülésétől válják okává balesetnek. Sőt mindezekre ráadásul abban se kövessen el mulasztást:

nehogy a puskája helytelen tartásával valakit nyugtalanítson, álszemérből talán titkolt, de annál kinosabb aggodalomban tartson.

A FRANZISKA-MAUZOLEUM.

KRASZNA-HORKAI KÉPEK. — Balogh Rudolf félfotója.

lami törvényes ok egyébként el nem tilt tőle: (csak hogy ezek közt az okok közt egy sines olyan, a mely a könnyelműség szülte veszedelmektől megmentene) hevenyében idejegyzek néhány paragrafust, a mit ha a vadásztársaságok követnek, nagyon megritkítják általa a vadászati katasztrófákat.

*

1. Mindenki úgy hordja a puskáját a vadászat megkezdése előtt, vagy bevégezése után, hogy annak a csöve folyvást fölfelé irányuljon, még pedig a könnyebb ellenőrzés czéljából lehetőleg előre is egyszersmind.

Igy mindig ügyelhetünk arra, hogy:

2. A puskának csöve soha ember felé fordítva ne legyen.

(Csakis így érjük el, hogy a szomszédainkat nem nyugtalanítjuk, a mit különben töltetlen puskával is cselekednénk, ha nekik szögezzük.)

3. A vadászat valóságos megkezdése előtt a puskáját meglőteni senkinek sem szabad.

(A vadászat akkor kezdődik, a mikor a vadászok a nekik kijelölt helyre már eljutottak. A míg csoportosan együtt ácsorognak, vagy együtt haladnak, addig tölteni nem szabad.)

4. Vadászat után, (tehát minden egyes hajtás végén, legyen az kör- vagy vonalhajtás, vagy erdei hajtás) a töltényt a puskából rögtön ki kell venni.

5. Úgy a töltés pillanatában, mint a mikor a patron a puskából kiveszszik, vadásztársainktól s a hajtóktól el kell fordulnunk.

(Ilyenkor tudniillik elkerülhetetlen a puskának lefelé, vagy a vízszinteshez közel álló

A VÁR A MAUZOLEUM FELŐL. (Távosfélfotó.)

tartása, a mikor pedig könnyen ember felé irányulhat a cső.

A patront kivenni felfelé tartott puskacsőből

is lehet ugyan, de ez impráktikus és nem vadászos. Olyan, mintha a balkezével tölt valaki, holott nem balog.)

6. A vadászat rendezője, a ki természetesen lehetőleg tapasztalt, igazi vadász legyen és a kinek a vadászat során mindenki vita nélkül engedelmeskedni tartozik: a hajtások végén tartson fegyvervizsgálatot annak megállapítása végett, hogy a puskák csakugyan mincsenek meglőttek.

(Ezt sokan röstellik, túlzásnak tartják, pedig bizony nem az. Kellő fegyelem mellett pillanatok alatt el lehet vele készülni. S ott, a hol a puskákat a vadászoktól a puskahordozók veszik át: valósággal nélkülözhetetlenül szükséges is.)

Voltam én már sok olyan vadászaton, a hol az embernek a haja is az égnek meredhetett, a mikor a vadászok — huszan-huszonötön — mind odaadták a puskájukat a puskahordozóknak, a kik azután kétségbeejtő változatossággal hol a vállukon, hol a hónuk alatt, hol a karjukkal rátámaszkodva őrizték a puskát és egy csöppet sem törődtek vele, hogy egyetlen patron elsülése egy tucat embernek okozhatta volna veszedelmét.)

7. Vadászat közben, (a mikor t. i. már szabad vadra löni) a szomszéd vadászon, vagy hajtón át ne vezessük a puska csövét.

(Ezt hívják «vonalozásnak». A mikor t. i. a könnyelmű puskás elkezd céliba venni a körből, vagy általában a hajtásból kifelé törő vadat és folyvást czélozza akkor is, a mikor a vad éppen a szomszédjával van egyirányban.)

Ha ilyenkor sül el a puska, a mi néha nem is véletlenül történik, hanem szelességből, vagy ügyetlenségből, — akkor a vadon kívül az ember is megkaphatja a maga sörétporcióját.

Szomszédja voltam egyszer annak a puskásnak, a ki egy vonalhajtásban a köztünk levő tizenegy hajtót egy lövésre úgy végiglőtte, hogy nyolcz kapott a töltésből.

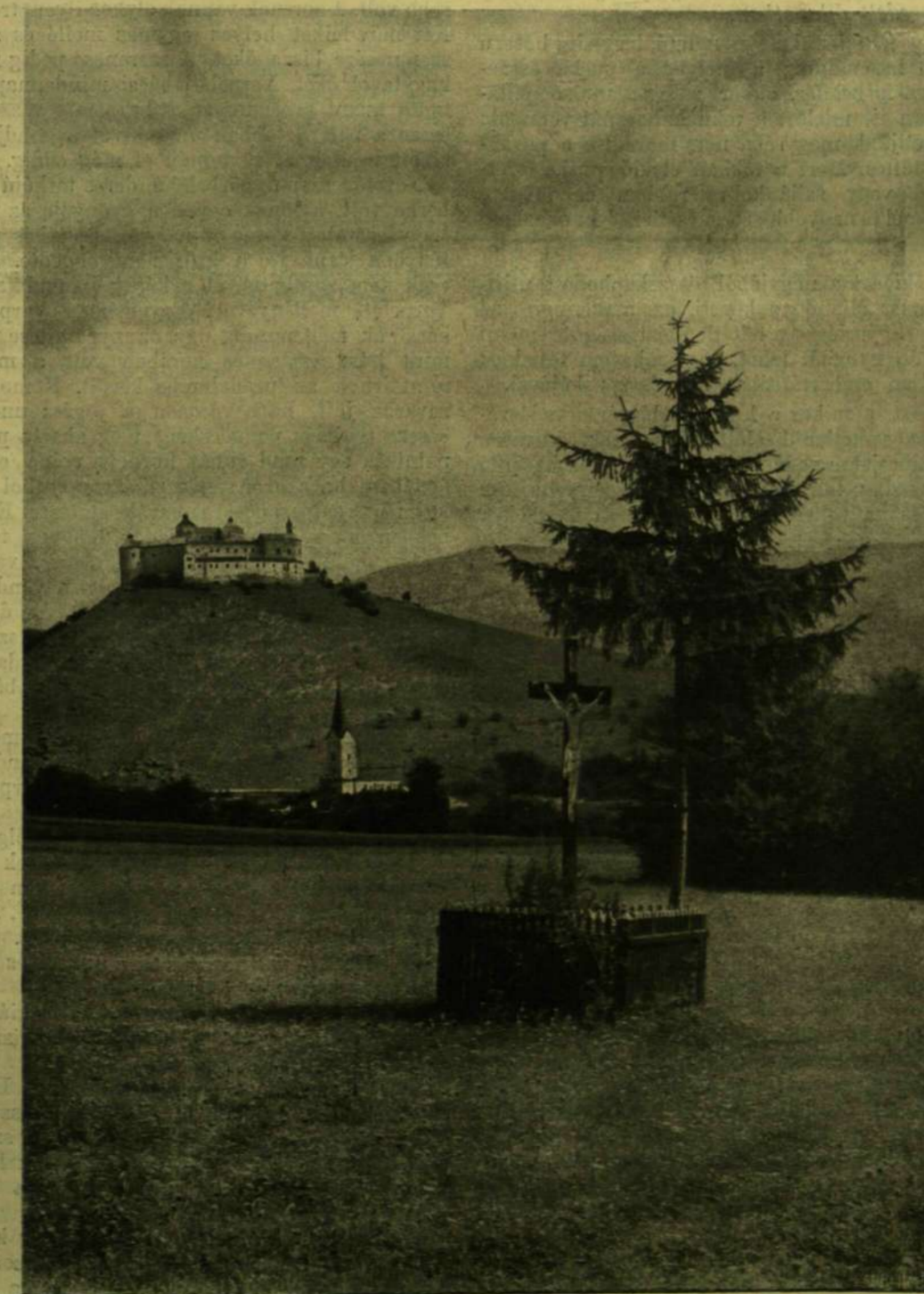
Egy másik esetben ugyancsak a szomszédom, szintén vonalhajtásban, öt hajtót lött meg egy lövésre.

Pedig egyik sem volt mai, kezdő puskás. S a legszomorúbb efele esetet, a mikor ugyancsak átvonalozással az egyik vadásztársunk jobb szemét kilőtték: csak a minapában kellett megérnem.)

8. Mozgó vadászat közben (kör és vonal) sem előre sietni, sem hátra maradni nem szabad.

9. Erdei hajtásban helyét változtatni, a kijelölt helyről máshova menni, errebb vagy arrább húzódnai, bejebb vagy kiljebb húzódnai mindaddig nem szabad, a míg a hajtásnak vége nincs.

(Mert addig a szomszédos puskás, a ki a helyváltoztatásról talán nem tud, könnyen

A VÁR A ROZSNYÓI ORSZÁGÚT FELŐL.

KRASZNA-HORKAI KÉPEK. — Balogh Rudolf félfotója.

LEÁNY-KORDON A SZOBOR ELŐTT.

A RÁKOSPALOTAI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSÉRŐL.

odalóhet és vad helyett vadászba durrant, a mint ezt egy ismert nevű vadászember is megtette két évvel ezelőtt és összelátte a barátja vöröses gamásniját, a mit kullogó rókának tartott.)

10. A hajtásba belőni golyóval egyáltalában nem, és sörrel is csak addig szabad, a míg bizonyosan tudjuk, hogy a hajtók jóval messzebb vannak, semhogy kárt okozhatnánk bennük.

(Hegyes-völgyes helyen, a hol a golyót a szemközti levő hegyoldal, vagy a mélyedő völgy megfelelő körülmények közt veszélytelenné teszi, biztos itéletű s a helyi viszonyokat ismerő vadász néha belőhet ugyan, de ez kivétel a szabály alól és fiatal, tapasztalatlan, széleskedő vadásznak egyáltalában meg nem engedendő.)

Az ilyen vadász sörrel is csak a hajtásból már kint levő vadra löjjen.)

11. Ember felé löni még akkor sem szabad, ha annyira van tőlünk, hogy a sörrelszemek kárt nem tehetnek benne.

A lehulló, bár már elgyöngült sörét is aggasztó batással lehet a kockázatátja a házardul lövöldöző vadászember megbízhatóságának a hitelét.

Golyóval pedig, minthogy a golyó, kivált a mai Mauzerekéből és Mannicherekből, roppant távolságra röpül, nemcsak ember felé nem szabad löni, — ha mindjárt nagy távolságban lenne is, — hanem még oda sem, illetőleg abba az irányba sem, a hol ugyan nem látunk embert, de nem lehetünk benne bizonyosak: nincs-e valaki mégis valamely fedett, de a golyótól mégsem biztos helyen. (Fasorral átszelt kultúr-földek.)

(Természetes, hogy ott, a hol emberek járás-keléséről szó sem lehet, mint például a csendes erdősek magányában, a hol idegenek egyáltalában meg sem fordulnak, a hol tehát a golyós vadászat tulajdonképen elsősorban jogosult, ez a szempont figyelmen kívül marad.)

12. Kezünket, tenyerünket, vagy a karunkat a puská csövének a szájára tenni sohasem szabad.

(Még akkor sem, ha bizonyosan tudjuk, hogy nincs megtöltve a puskánk. Mert így önkénytelenül is mindig kerüljük ezt a veszélyes pózt. Hisz még eddig mindenki azt hitte, a ki a kezét ilyen módon ellátta, hogy nincsen megtöltve a puskája.)

13. Különösen ügyeljünk, hogy a puská csövét föld vagy hó, vagy bármi más elzáró anyag ne kerüljön. Mert az eltömött, sőt a részben eltömött puská is, szétröbbsz, ha ilyenkor elsül.

(Ezért jó a vadászat kezdete előtt és minden új hajtás vagy kör előtt stb. belezni

előbb a nyitott puskacsőbe s csak azután tölteni, ha teljes ürességéről meggyőződünk.)

14. A vadászat befejezése után a puskában levő töltényt mindig sürgősen vegyük ki s a puskát tegyük tokba, még pedig lehetőleg szélszedett állapotban.

(Igy feltétlenül megnyugtató, ha pedig hosszú tokot használunk, a melybe a puská összeállítva is belefér, akkor még az utolsó pillanatban is, mielőtt a toknak hasznát vennénk, győződjünk meg róla, nem maradt-e a puskában töltés. Mert a tokban elsülő puská szétreped vagy szilánkokra robban és még a lövésnél is nagyobb szerencsétlenséget okozhat.)

A ki ezt a nagyjából összekapkodott útbaigazítást állandóan követi, az, a mennyire az emberi gyarlóság a feltétlen biztosságot remélni engedi, nyugodt lehet, hogy sohasem tesz kárt ártatlan embertársában a vadászpuskájával.

Most, a mikor a legnépesebb társavadászatok közvetlenül előttünk vannak, szívesen fogadják a vadászurak a magához hasonló régi vadász tanácsait, a melyek szemmelártása sok és nagy keserűségtől mentheti meg őket.

ŐSZI VADÁSZAT.

Elbeszélés. — Irta Krúdy Gyula.

Kelemen valóságban vörös ősz van. Az ősz az ő ezer színei és hangulatai közül Kelemenre csupán a vöröset hozza el. Tíz mért-földnyi területen vörös lesz az egész vidék, a mikor a kalendárium úgy intézkedik. A ligetek, bokrok és mezőségek rótségből a kastély és tanyaházak vérvörös fedele világít. Miklós gróf, a kelemen uradalom gazdája, hollandus mintára gazdálkodik: vörös foltos, kövér teheneket és fehérlábú, kövér szolgálóasszonyokat tart a birtokán s a kastély folyosója flamand festők képeivel van megrakva. A béreslegények piros mellényt hordanak és a vörös lovak olyan kövérek és formásak, mintha valami hollandi tájképből vágták volna ki. Az emberek egészséges arczúak és lassúak. Még a szélmalom is piros vitorlaival oly nyugodalmasan tölti be helyét egy dombtetőn, mintha csupán egy jól fizetett alkalmazottja volna a hollandus gazdaságnak. Nem emlékszik reá senki, hogy a szélmalom valamikor forgott volna. Túl a Tiszán, a gróf »angol« uradalmában gözmalom is van.

Őszidőben pláne csak arra való a kövér lovak és rőtbarba mezők és vörösfoltos tehenek, hogy a gróf színezékét kielégítsék. Lovakat sétáltatnak a napos domboldalon és a gróf festőpalettával kezében szaladgál a lovak után. Tejképű, hizott parasztnők mennek egy-

másmellett batyuval a hátukon. A gróf rájuk kiált:

— Megállni!

S felveszi őket a képe.

Majd vörös lovakon vörös frakkos rókavadászok nyargalnak tova. Szenvedélyesen szól a falkafőnök kurtje és a friss szél pirosra csipi a vadászok arczát. A gróf összehunyortott szemmel nézi a vadászok tova robogását. Ha úgy tetszik neki, hogy megálljanak palettája előtt, elég felemelni a kezét. Különböztetve szól a falkafőnök kurtje és a széles-hátú lovak ugyancsak megzötyögtenek a szomszédos kisváros honorációraiból kitellett rókavadászokat. A patikus, járásbíró és az al-gimnázium tanári-kara szívesebben állana modell naphosszant Miklós grófnak, mint hogy rókát üzzön a vörhenyeges mezőkön. De rókát üzni muszáj, mert Miklós grófnál mindent komolyan szokás venni, mindent alaposan kell eslekedni. A gróf komoly ember, nem szereti a tréfát. Ugyancsak csudálkozna, ha egyszer véletlenül megtudná, hogy a kisvárosi patikus nem túlságosan szeret lovagolni, sőt nem is szenvedélyes vadász. Bizonyára fejesóválva kiáltana fel:

— Furcsa. Hát akkor miért vadász?

Miklós gróf ebben az időben körülbelül ötven éves volt, de a világról és a világbani dolgokról annyit sem tudott, mint egy gimnázista. Megelégedett anyi tudományával, a mennyit a könyvekből tanult. Ő maga soha sem próbálkozott meg az étellel. Tudta, hol lehet a legjobb festékeket és vásznakat kapni, a többi elintézte Verpeléti bácsi, az uradalom igazgatója. — Ki volt ez a Verpeléti bácsi? Verpeléti bácsi olyan ember volt, a ki még a grófnál is naivabb, tudatlanabb és gyermeke-szebb volt. A sorsnak vannak olykor ilyen tréfiái. Két naiv lelket helyez egymás mellé és a jó szerencsére bízza őket. A szerencse pedig nem hagyta el őket. Verpeléti bácsi mindennap fel tudta húzni a csizmáját, soha sem tévesztette össze a bal a jobbal. Azonkívül a gondjaira bízott uradalmat se lopták el még eddig.

Nevetés szemű, görbelábú, deres tarkójú emberke volt, a kinek egyetlen gyöngyöje az volt, hogy szeretett volna mindig ezüstpitykés mellényben járni. De a gróf nem engedte. Haj, csak nem ronthatta el a képek hangulatát a Verpeléti mellényével! Egyebekben Verpeléti bácsinak még mindig ugyanannyi fizetése volt, mint húsz esztendő korában volt, a mikor mint írrok az uradalomba került. Komolyan zavarba jött, ha a városban a jogász unokaöccse tíz-húsz pengőcskéig meg akarta pumpolni és egy rend ruhát hordott volna egész életében, ha a gróf festészeti szempontból olykor rá nem parancsol ruhaváltoztatásra. Egyebekben maga Miklós gróf egy rongyos, tarka virágú hálókötösben járt állandóan; vasárnaponként borotválkozott és míg a vendégei számára francia szakácsot tartott és drága borokat, ő maga titkon leosont a kasznár-lakba, a hol Verpeléti bácsi öreg gazdaasszonya köménymagos levest főzött a bójtós napokon.

Azon az őszön, a mikor az erdők, mezők és háztetők talán vörösebbek voltak még a rendesnél is, a gróf így szólt Verpeléti bácsisához:

— Szeretném, ha néhány lovaglólógyról is gondoskodna, kedves barátom. Hölgyek nélkül unalmas a hajtóvadászat. Különösen arra ügyeljen, hogy jól iljenek a nyeregen...

Verpeléti bácsi megvakarta a tarkóját.

— Hölgyek, méltóságos uram? Nincs nekünk hölgy ismeretségek.

— Ejnye, be naiv ember maga! — kiáltott fel csodálkozva a gróf. — Hát majd megismerkedünk a hölgyekkel!

Persze, persze, majd megismerkedünk. Hogy ez nem jutott eddig a Verpeléti bácsi eszébe! Most már csak az volt a kérdés, hol szerzi meg azokat a bizonyos hölgyeket, a kik lovagolnak és alkalmasok arra, hogy a gróf vásznára fesse őket.

Pesten volt egy unokaöccse az öreg kasznárnak, a ki emberemlékezet óta jogászokdott. Verpeléti bácsi hűségesen fizette érte a tandíjat és ha Pesten dolga akadt, mindig felkereste a Károlyt. Károlyt talán még az öreg kasznár sem tartotta az emberi tökéletesség mintaképének, mert Károly évek óta egy kávé-

házban lakott és oda címezte még a leveleit is, a mit Verpeléti bácsi sehogysem értett, — de bizonyos tekintetben imponált Károly az öreg úrnak. Sok mindenféle olyan dolgot tudott, a miről az öregnek fogalma sem volt. Meg aztán Károly majdnem minden este grófnékkal és bárókkal vacsorázott, a kiknek az öreg urat is bemutatta, ha az épen Pesten tartózkodott. A grófné és a báróné nagyon szerették az öreg kasznárt és búcsúzóban a fülét is megcsókolták egyszer... (Ottthon Miklós gróf, a mikor Verpeléti bácsi eldiesekedett a dologgal, nevetni kezdett: »És az óráját nem húzták ki a zsebéből?« kérdezte gúnyosan, mert általában nem a legjobb véleménye volt a nőkről.)

A Károlyra gondolt Verpeléti bácsi, a mikor a lovas-hölgyek megszerzésére parancsot kapott. Sem a patikusné, sem a tanárné nem tudtak lovagolni; sőt az egész uradalomban nem volt olyan béresasszony sem, a ki fel mert volna ülni a paripára. Pestre utazott tehát és Károlyt rendes kávéházában felkereste.

Károly épen mosakodott a vízvezetéknel — mert reggel volt — és az arczán bajszkötő volt. Megölelte a bácsit és szerfelett örvendezett, hogy jó egészséggben láthatja. Az öreg úr elmondta utazása czélját.

— A te ismerőseid között bizonyosan akadnak lovagoló hölgyek.

Károly a levegőbe bámúlt:

— Nem gondolnám, — mormogta, miközben egy papírosból tiszta gallért vett elő.

— Pedig a grófnak okvetlenül szüksége van lovas-hölgyekre a mostani képéhez. Utóvégre nem föshteti le minden évben a patikust, meg a járásbíró.

— Majd utána nézek, — felelt Károly és lekefélt a ruháját.

Estére, a mikor Verpeléti bácsi az Andaluziákávéházban felkereste Károlyt, az unokaöccs egy vöröshajú, fehér arczú, sovány hölgynek mutatta be:

— X. grófné.

— X? — mormogta a bácsi.

— Nos igen, a grófné inkognitó akar maradni, — szölt Károly. — A gondjaira bízom, bácsi. Vigyázz a grófné. Ő lovagol, viv, czélbáló. Igazi sportlány. Már elmondtam neki egyet-mást a te bolondos gazdádrol. A grófné szívesen vállalkozik a lovaglásra, mert egybéként mostani anyagi körülményei nem a legjobbak.

— Rendben van, — felelt Verpeléti bácsi jókedvűen. — A grófnét gazdagon megjutalmazunk, csak helyesen lovagoljon.

Csaknem reggel lett, mire Verpeléti bácsi elszabadult az Andaluziákávéházból. Károly egész éjszaka mindenféle bűvészeti dolgokkal mulattatta. Kártyát vetett neki, eltüntette a bácsi aranyóráját, lánczát. Majd mokus-bundáját is kicserélte a maga vékony, de divatos felöltőjével. X. grófné reggel fültövön csókolta a bácsit és félhasan megrázta a kezét:

— A viszontlátásra, édes jó öregem! — mondta vigan és a bácsi Kelemenre utazott. Másnap megírta a szokásos meghívókat a közeli kisvárosi honorációroknak és a francia szakács a kastély addig csendes konyháján munkához látott.

A patikus, a járásbíró és az al-gimnázium tanári kara szokás szerint kirukkolt a rókavadászatra. Mindenki magával hozta piros frakkját; a kutyáok körül mozgalmas élet támadt. Egy délután a gyorsvonat elhozta X. grófnét is. A grófné számára a városi vendéglőadóban bérelt lakást az öreg kasznár. Az uradalomban még se merse elszállásolni, hátha valami komédia sül ki a dologból.

A grófné első volt a vadászaton, gyönyörűen ülte meg vörös kanczáját, nem sajnálta még a sarkantyút sem a telivértől, pedig a hölgyek az ilyesmivel csínján bántak. A grófné legelől járt a társaságban és nem hátrált meg semmiféle vizes árok előtt. Piros frakkos lovagjai libegve nyomultak utána.

Miklós gróf háromszor is megállította a délután folyamán a vadásztársaságot, bár az urak cseppet sem voltak valami festőiek. Ez egyszer nem szinpadit vadászatot lovagoltak, hanem komolyan vitte őket paripájuk a rej-

PALOTAI LEÁNYOK A SZOBOR ELŐTT.

A RÁKOSPALOTAI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSÉRŐL.

télyes grófné nyomába. Összegubbaszkodva, megtörve és kimerülve ültek a nyeregen. Szívesen elszókött volna mindegyik, ha nem szégyelte volna magát. De Miklós gróf pompásan mulatott festőállvány előtt. Pazarul kezelte az ecsetet és a grófnét dícsérettel halmozta el. Verpeléti bácsi jóízűen itogotta a csizmaszárat ostorával, a gróf háta mögött állván.

— Hiába, csak egy Verpeléti van a világon, — dünyögte magában.

Estére szokás szerint nagy vacsora volt a kastélyban. Ez a nagy vacsora tette, hogy a kisváros egyszerű polgárai reggeltől estig ültek nyeregen. Ilyen vacsorát csak a menyországban szoktak tálalni a királyoknak. A gróf soha sem vett részt a vacsorán, — korán szokott lefeküdni, de most ébren maradt, mert a festményein igazgatott. A lovas-hölgy alakja szerfelett megtetszett neki és Verpeléti bácsi, a ki természetileg a gróf háta mögött állott most is, nem győzött eleget felelgetni Miklós gróf kérdéseire.

— Bizonyos, hogy grófné? — kérdezte a gróf.

— Tízjelen bizonyos.

— Gyönyörűen lovagol. Kár, hogy már aszszony. Ha még leány volna... Ha leány volna...

Verpeléti bácsi nagy elhatározással mondta: — Bizonyos, hogy leány. Legalább is olyanféle.

A gróf elgondolkodott:

— Akkor esetleg itt marasztanánk, kedves barátom. Egész nap lovagolna s én festeném. Mondhatom, hogy plasztikusabb, graciózusabb, festőibb lovasnőt még nem láttam. Ha nem ismerném magamat, még azt hinném, hogy hirtelen szerelmes lettem a grófnéba. Valóságos szerelmes... — Magam is, — vallotta Verpeléti bácsi.

Az ebédőlől élénk cigányzene hangzott. — Mulatnak vendégeink, — jegyezte meg az öreg kasznár. — Nem csoda, hisz egész nap nyeregen ültek.

Miklós gróf ábrándozva nézett az éjszakába. — S hol van most a grófné? — kérdezte később.

Verpeléti bácsi zavartan pislogott: — Azt hiszem, odalenn van az ebédőlől. Legalább eddig nem intézkedett, hogy el akar utazni.

Miklós gróf a fejébe nyomta rongyos házi-sapkáját és sietve tartott a földszinti ebédől felé.

— Ezek a kisvárosi pugrisok odalenn talán még azt sem tudják, hogyan kell bántani egy grófnéval, — mormogta útközben.

Csengő zene hangzott odabentről és a zenébe rikoltó énekhang vegyült. A rejtélyes grófné ebben a perczen ugrott az asztalra és vörös haja vállára hullott. Kezében habzó pohár, pirossarkú cipőjével a lángoló arcu patikárius ölébe rúgta a tengeri rákot, majd teli tüdőből fujni kezdett valami bécsi gasszenhaert.

A pirosfrakkos vadászok vad nevetéssel hallgatták a rekedt éneklést és öklükkel az asztalt csapdosták.

Miklós gróf fejesóválva húzódtott vissza a félig nyitott ajtóból, hol egy darabig észrevétlenül állt.

— Menjünk vissza a képekhez, Verpeléti barátom. Hiába, a nők is csak pingálva szépek... Mint minden az életben.

Verpeléti bácsi erre mit tehetett volna egyebet:

— Szent igaz, méltóságos úr.

SZEGEDY RÓZA EMLÉKKÖNYVE.

Harmineznég oktáv alakú papírlapból áll a Szegedy Róza hajdankori emlékkönyve, melyben tisztelői, imádói, barátai és ismerősei költői szavakban adtak iránta való szinte vonzalmuknak kifejezést. A Nemzeti Múzeum birtokában van ez az érdekes irodalmi ereklye. Közönséges, irodai célra használt papírra, mely a tizennyolczadik század végén azonban a »poesia«-k divatos alkalmasságául szolgált, — írták kivánságaikat Szegedy Róza tisztelői és barátai. Közel negyven-negyvenöt bejegyzés közül csupán nyolcz magyar, a többi mind német és francia, habár egytől-egy magyar hölgyek és urak voltak írók. Közöttük találunk a keseregő és boldog szerelem íróját, a Szegedy Róza által írt Kislaludy Sándort, kinek francia emléksoraival kezdődik az albumnak mindjárt a legelső lapja. Kislaludy későbbi nevének ezeket írta emlékkönyvébe:

Quand on est belle et sage,
On peut compter, qu'on est belle deux fois.

(A ki szép és okos, azt kétszeresen szépnek lehet számitani.)

Az emléksorok nagyrésze 1798 és 1800 években kelt, egy-kettő 1799-ben, legtöbbször azonban a dátum nincs föltüntetve. Névaláírása

KOSSUTH FERENCZ AZ ÜNNEPÉLYEN.

is csak kilenczen: Almásy gróf D. J., Horváth E., Nedeckzy szül. Mayr Nanette, Nagy Lilla, Szegegy F., Sztáray Eleonora, Rauch, Takáts és Tersztyánszky Lízi szerepelnek, a többinél vagy csak a kezdőbetűk valamelyike, vagy még ez sincs megjelölve. Körülbelül kiderítetlen marad ezután is személyük kiléte, az a pár sor azonban, a mit már 108—109 év előtt a Szegegy Róza emlékkönyvébe bejegyeztek, ezután is fönmarad s talán még irodalmi dolgozatokat is fog létrehozni. Nehányat mi is közlünk most ezekből az érdekes és régi bejegyzésekből s ezt mindenkor való irodalmi aktualitásuk mellett annyival is inkább megtehetjük, mivel egy általunk közölt rövid irodalmi kommunikán kívül ez ideig még nem voltak közzétéve s a magyar közönség a mult poraiból kiemelt kedves ereklyéről e helyen kapja meg az első részletes ismertetést. A külön börtökben álló emléktvers-gyűjtemény régies modorú ódon nyelvezetű, de szíves és őszinte kívánságokat tartalmazó versikékben mutatja be a Szegegy Róza tisztelő és hódoló koszorúját. Egy olvashatatlan nevű ifjú négyesoros, páros versekben írja a következőket:

A Pünkösdi Rosa szedés, többnyire tövessel jár,
És a szédőt, ha negédes, legottan éri a kár.
Itt nem félhetsz a tövéstül, Jámbor szedő; ígérem,
Azért, vétkes hütlenségtül, hogy bucst végy,
[kikérem.

Névtelenül magasztalja egyik tisztelője a Szegegy Róza erényét ebben a versben:

Ki az, a ki megismervén Erköltséid érdemét
Tselekedeteid, tudván, személed nem tisztóli.

A következő hatsoros, páros versben B... így nyilatkozik:

A jó emlékezet bethűhetetlen kints,
Ezen ve-seimre méltó szemmel tekints.
Sok szép erköltsidet én sem felejttem el,
Méglen lelkem e Világon telet.
Ha pedig meghalok, nevem itt léssen,
Hogy barátod voltam, emlékezést téssen.

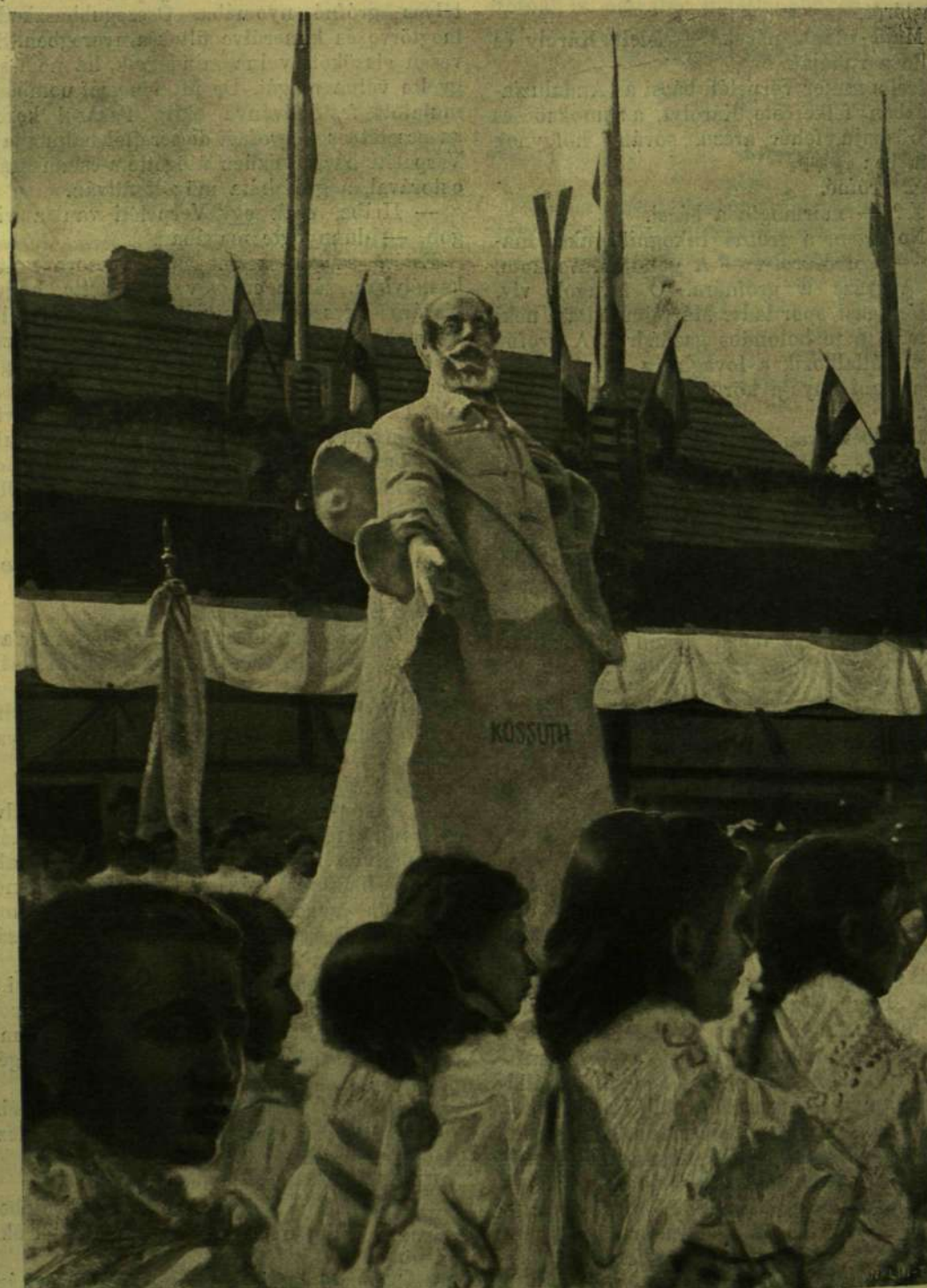
L. betű jelzés áll a következő, szintén magyar versike alatt:

Legjobb része életünknek
Aggodalom, 's szomorú gyász;
S egy szerencsétlenségünknek
Nyomába majd ezer is mász —

A további magyar nyelvű emléksorok így következnek:

«Emlékezel még az te igaz szívó Barátnédruál az ki vagyok Tersztyánszky Lízi.»

«Bő megelégedést: szerentsét és hívet,
Kíván: 's a jó szívért, ajánl mint' oly szívét.»
(Névtelen.)

A SZOBOR, BARCZA LAJOS MŰVE.

KOSSUTH LAJOS SZOBORÁNAK LELEPLEZÉSE RAKOSPALOTÁN.

«Middőn ártatlan Tűz
Két szívet össze fűz
Állandós a szerelem.
Még élünk velünk él
Porunkkal sirba kél
Ez az édes gyöttelelem.»
(Névtelen.)

Takáts nevű fiatalembertől való a tizenkilencedik lapon ez a magyar bejegyzés:

«Érzékeny s jámbor Szív, nyílt Ész — az életnek
Zajos tengerében hű partra vezetnek.»

Több magyar nyelvűt az album nem is tartalmaz. Felváltva német, néhány francia és egy olasz nyelvű emléksor következik ez után, meg-megcsillan bennök egy-egy érzemesebb kifejezés, gyöngédebb bók, egy-egy óhaj és sóhajás, melynek a tizennyolcadik század dunántúli magyarja kifejezést adott Szegegy Róza után való sóvárgásában, fájó melankóliával írván:

— Vergiss mich nicht!

Százkilencz esztendő telt el azóta, hogy ezek a röpködő érzések Szegegy Róza körül fakadtak s a kik írták, már réges-rég porladoznak ismeretlen helyeken, mialatt a Szegegy Róza emléke föltűjul a poéták és a krónikások szívében és száz év multával is régi varázsa friss erejével kelti föl iránta való érdeklődésünket és szimpátiánkat. Z.

A HÉTRŐL.

Az *anya*. A ki azt akarja, hogy nagyon tudja tisztelni az emberi lelket, mindennél nemesebbnek és dicsőségesebbnek lássa itt e földön, az hallgassa az anyákat, a mint gyermekeikről beszélnek. Mert a legszebb versek az anya szívében teremnek és a világ legdicsőbb teremése az ember marad, a míg egy anya él a földön. A héten meghalt Budapesten Dalnoki Béniné, Dalnoki Béninek, az Operaház veterán művésznének hitvese, valamikor maga is híres énekesnő, meghalt hirtelen, mikor az Operaházba volt indulóban, a hol az este a fia, Dalnoki Viktor énekelt. Épen a lakása küszöbén volt az anya, mikor a küszöbön eléje lépett egy szörnyű vendég — a halál. Eléje lépett és megállította a fiához sietőt. Jeges csontkezével megmarkolta a szívet és összeszorította. A matróna érezte, hogy ime: itt van utolsó pillanata. Meg kell halnia. És az élettől való e váratlan, hirtelen pillanatában szegény, összemorzsolódó szívének a maga

hire — a legújabbnak, a melyet egy párisi professzor ad a szenvedő emberiségnek. Csakugyan föltalálták-e az esengve várt mediczinát, a mely milliónyi embernek jelentene életet és egészséget, még nem tudjuk. Annál kevésbé tudjuk, hogy Amerikában találták-e föl az igazit, vagy Párisban. De, fájdalom, az bizonyos, hogy az egyik fölfedezés híre úgy hat a másikéra, mint egy — czáfolat. Ezt a szérumot annyiszor fölfedezték már és annyiszor megcsalódtunk benne, hogy egy újabb fölfedezés hírében akkor is bőven van okunk kételkedni, ha magánosan érkezik. De ha azt jelentik, hogy egyszerre ketten is fölfedezték az igazit és e ketten két különböző szerben kínálják azt a megváltást, a mely csak egyben lakhatik, akkor már sehogy se tudunk hinni se az egyikben, se a másikban. A míg valamit sokan találnak föl, addig az a valami nincsen föltalálva. A kormányozható léghajónak meg a repülő gépnek is egész sereg föltalálója szeli a levegő hullámaint — potyog alá a magasságból, de azért még mindig várjuk

fogja az emberek figyelmét, okvetlenül ügyesnek kell lennie, a titkolódzás akkor is gyűjt és izgat, ha nem ügyes. Megjelenik a lapokban egy hír, hogy a rendőrség valami ügyben *titkolózza* nyomoz. Ha ez az ügy olyan szenzációs lenne is, hogy az ujságok hasábjain egyetlen sor hely se maradhatna egyéb események regisztrálására, a közönség figyelmét, érdeklődését és izgatottságát akkor se gyűjthatná föl olyan mértékben, mint addig, a míg nem tud mást róla, csak annyit, hogy — titok. A minek megvan a maga igen egyszerű és igen természetes magyarázata. Nevezetesen az, hogy semmi se olyan közös, olyan mindenkit érintő, mint a — titok. Minden nyilvánosságra került szenzáció érdekel és izgat egy csomó embert. De nincs olyan érdekes szenzáció, a mely viszont az embereknek egy másik tömeget hidegen ne hagyná egyszerűen csak azért, mert már bizonyos benne, hogy — semmi köze sincs hozzá. Kivétel csupán a titok. Mert a titok, a míg titok, édes mindnyájunké. Ez egy gyűjtőszinór, a mely föl-

SZÜRET. — Szentmiklósy Zoltán rajza.

sorsa számára nem jutott egy érzése sem, csak a gyermekének. Ezekkel a szavakkal roskadt össze:

— Csak a fiam meg ne tudja...

Hogy ő meghal, hogy hirtelen itt kell hagynia örökre mindent, az életet, a melyhez mindnyájan olyan erősen ragaszkodunk, hogy távoznia kell az ismeretlenbe, a melynek kapujára oly rémülettel gondolunk, mindez nem bántotta, nem gyötörte úgy, mint az, hogy a fiának fájdalmat kell okoznia, a torkán akasztja a dalt, a mely neki tapsot és dalt szerez. A maga élete nem volt neki oly kedves, oly féltett, oly drága, mint a gyermeke nyugalma, háborítatlansága, sikere. A tulajdon halálában csak az bántotta, hogy a fiát megzavarja vele és fájdalmat okoz neki. Dicsőséges és szent *anya-szív*: az emberiség egész költészete elfér egy dobbanásodban!

A *szérum*. Egy pár héttel ezelőtt jelentették a lapok, hogy egy amerikai doktor most már csakugyan föltalálta a régen keresett csodaszert: a *tüdővész szérumát*. Az új szérum még nem jutott el hozzánk, már itt volt a

az igazit, a ki a levegő urává teszi az embert. A míg ez meg nem érkezik, minden újabb föltaláló csak azt demonstrálja, hogy az elődje nem volt az igazit, a mi természetesen nem jelenti azt, hogy ez az igazi okvetlenül ő lenne. Így van ez minden más területen is, a hol az emberi elme a természet rejtett erőinek titkait kutatja. Csak úgy hemzseg a sok *szerecsés* megtaláló, a míg azután jön egy ember és a kezén hozza az igazságot. Minden fölfedezés igaz és helyes voltának sajátságos és gyönyörű ereje az, hogy egyszerre megállít minden további keresést, a mint hogy a gyertya világát elveszi a fölkelő nap fénye. Sovárogva várjuk a *tüdővész szérumának* a fölfedezését, de ha egymásután kettőt födöztek föl, akkor csak — egy harmadikban bízhatunk, a mely csak a jó Isten tudja, hogy hányadiknak fog elkövetkezni.

A *titok*. A közérdeklődés fölkeltésének két eszköze van. Az egyik a piacra való hangos kiállítás, a reklám, a propaganda; a másik, a még hatásosabb: a *titkolódzás*. Ez az utóbbi sokkal kecsgetőbb, mert amannak, hogy meg-

robbant minden fantáziát. A fantázia pedig mindig abban az irányban működik, a merre az érdeklődésünk hajlik. A titok sötét területet tehát benépesítjük emberekkel és eseményekkel, a kik és a melyek érdekelnek bennünket és feszülten, izgatottan várjuk a megoldást, már csak azért is, mert kíváncsiak vagyunk rá, hogy a valóság mennyiben igazolja a képzeletünket. Az ilyen titok egy óriási játék, a melyben valamennyien érdekelve vagyunk a kíváncsiságunknak egy kisebb-nagyobb *tél-jével* és ez a játék annál izgatóbb, mert az esélyek, a föltevések száma és terjedelme korlátlan és határtalan. Az embereknek joguk van mindent elgondolni és fölteleznit, nincs olyan kombináció, a mely ki lenne zárva a játékból egész odáig, míg azután kikapattan a valóság és vele szétpattan milliónyi színes szappanbuboréka a föltevéseknek és elképzeléseknek. És akármilyen érdekes is legyen az a szenzáció, a mely a titok mélyéből előlép, bizonyos, hogy ezernyi még érdekesebb szenzáció fulad meg tőle.

A *soffőr*. Az ujságok a minapában egy úgynevezett *«jellemező kis históriát»* közöltek arról,

SZILÁGYI DEZSŐ SIREMLÉKE STROBL ALAJOSTÓL, A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN.

hogy egy soffőr milyen keményen odavágott Justh Gyulának, a ki energikusan rendretasította, mert vadul nekibogott a kocsijának. Hogy a gépkocsik valami nagy figyelmet vagy gondosságot nem tanúsítanak azok iránt a halandók iránt, a kik nem járnak automobilon, hanem csak gyalog, vagy legfeljebb bérkocsin: ez nem újság Budapesten. A soffőröknek mintha a fejükbe szállna — a benzín, a gépekkel olyan vad és kiméletlen vágatást visznek véghez, hogy az elgázolások statisztikájában a fiatal multú járómu már régen a háttérbe szorított minden más alkalmatosságot. Budapesten már megtermett az a keserű elmésség, hogy az automobilon lévő szám azt jelenti: hány embert ütött el az illető gépkocsi. Szóval az automobil nem arról nevezetes, hogy valami nagy kimélettel szolgálja a közlekedést. Minthogy pedig a gépkocsi úgy megy, a hogyan a soffőr dirigálja, az automobil jellemző tulajdonságai tulajdonképpen a soffőrök karakterképét rajzolják meg. Az is nagyon érthető, ha az automobil meg a vezetője ott örvend a legkevesebb népszerűségnek, a hol a legkevesebb az olyan ember, a kinek van, vagy lehetne automobilja. A közönség legdemokratikusabb rétegeiben és újságjaiban. Itt szidják a legtöbbet a gépkocsit is, a kocsiát is és sajátságosképpen mégis ezek a lapok voltak azok, a melyek a 'jellemező kis históriában' bizonyos szimpátiikus zománecot raktak a soffőr alakja köré és hajlandók voltak a demokrácia hősenek a koszoruját tenni a fejére, mert véletlenül egy nagy úrral gorbombáskodott. Ezt a fölfogást a magunk részéről sehogy se tudjuk se megérteni, se honorálni. Semmiféle demok-

ráciának nem tétele, hogy egy kegyelmes úrral szemben jogos lenne az a kiméletlenség és durvaság, a mi egy tekintetes úrral vagy egy utczaseprővel szemben tilos. A kiméletlenség, a durvaság legalább is egyformán jogtalan úgy egy herczeggel, mint egy koldussal szemben és ha annak a soffőrnek mindegy, hogy kinek ront neki a kocsijával, bizonyára a megtámadott embertől se veheti el a fölháborodás és méltatlankodás jogát az, hogy véletlenül nagyobb úr, mint a soffőr, ha ez nem ül a bakon. A gorbombaság akkor se lesz érték vagy erkölcsi erő, ha olyan emberrel szemben követik is el, a kivel nem szoktak gorbombáskodni.

SZILÁGYI DEZSŐ SIREMLÉKE.

Van a kerepesi-úti temetőben néhány sir, a mely jeltelességével állandó sirgató szemrehányás valamennyiünknek. Ilyen Jókai, Munkácsy, Vajda János sirja és ilyen volt egész mostanáig Szilágyi Dezső sirja is. Most végre legalább egy ily szemrehányással kevesebb van: Szilágyi sirja nem jelten többé. A magyar jogászok állították közadakozásból. A siremlék, Strobl Alajos műve, Szilágyi egyéniségének legfőbb jellemvonását ragadja meg: az erőt. Hatalmas gránit-ozslopa van foglalva Szilágyi domborművé arczképe, az oszlop előtt gránitba faragott oroszlán. Mindig úgy néztünk Szilágyira, hogy gránit a lelke s egy oroszlán ereje lakik benne. Erre vallott gondolkodásának jelleme, szónoki művészetének természete, a dolgok nagy vonalait meglátó eszejárása. — erre vallott még hatalmas

testi alkata is. S a gránitot, melyet a szoborhoz felhasználtak, a Tatra termelte, a melyet annyira szeretett s a melyben annyi enyhülést talált. A siremlék olyannyira talál Szilágyihoz, mint nagyon kevés hasonló szobormű a kerepesi-úti temetőben.

S hogy elkészülése jó pár évet késett, annak aligha az az oka, a mit mostanában sokat emlegettek, hogy t. i. Szilágyit mindenki bámulta és tisztelte, de nagyon kevesen szerették. Inkább az, hogy roszkor halt meg, a mikor nagyon el volt foglalva a közérzés és közgondolkodás más dolgokkal és pedig nem olyan irányban, a mely a Szilágyi eszméit és szellemi hagyatékát tolt volna előtérbe. Az a nagy politikai átalakulás, a mely kevés idővel Szilágyi halála után kezdődött s a melynek eredményei ma állanak előttünk, elhallgattatott sok más dolgot is, nemcsak Szilágyi emléke megörökítésének kérdését. Hogy azonban nem örökre hallgattatta el, arra itt a bizonyosság s hogy Szilágyi hagyatéka ma is nemzeti értékünk, arra tanuság az, hogy minduntalan hivatkozunk rá. A magyar parlamenti alkotmány megtestesülését látjuk benne s eszméi, tanításai azok közé a tételek közé jutottak, melyek nincsenek ugyan törvénybe iktatva, mégis szinte a törvény erejével bírnak. Politikus, a ki rövid ideig volt hatalmon arra, hogy teljes egyéniségét törvényalkotásokban s más intézményekben fejtesse ki, a ki irodalmi műveket sem hagyott hátra, ekkora hagyaték alig gazdagította még nemzetét szellemi biztosítékainak kincsét. A magyar politika sokfelé fordulhat el, sok válságon keresztül lehet még, de hogy valamikor Szilágyi Dezső hatott s dolgozott benne, annak meg fog maradni a nyoma. S erre emlékeztető az új siremlék a kerepesi-úti temetőben.

A KIRÁLYOK.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Jules Lemaitre. Francziából fordította Schöpplin A.

XVIII.

A trónterem ablakából egy ötszáz méter hosszú faszor nyúlt el egész a kerítésig, a mely elzárta a király magánkertjét. Hermann sokáig nézte a tömeget, a mint a kerítés előtt elhaladt. Rendzavarás nélkül vonult egyenlőten csoportokban és csaknem csendben.

Hermann elővett egy távcsövet. Nézte a folytonos áradatát a csaknem kizárólag rút arczoknak, melyek hol furcsák, hol szenvedők és ernyedtek voltak, legtöbbjük kifejezéstelen s a szájuk néha kinyílt, de a kiáltásukat nem lehetett hallani. Hermann ezt gondolta:

— Nohát! Nem tévedtem. Milyen jól viselik magukat ezek a szegény emberek! Ez csak nem vall zendülő szándékra!

Kedve lett volna köszönetet mondani, hogy igazat adtak neki. De ez a rend és ez a csend lassankint valami nyugtalanságot keltett benne. Ez a csaknem néma tömeg, a mely csak ment, csak ment vége-érhetlenül, sokkal inkább keltette a sokaság és az erő hatását, mint egy zavargó és zajos tömeg. Hermann kezdte csodálni, hogy szabadjára merte eresztetni, ha csak egy pár órára is, ezt az ismeretlen erőt és a várakozás nyugtalansága majdnem türelmetlen lett neki.

Egyszerre észrevette, hogy a nyomorgók menete nem mozog többé. Megállott, még sűrűbbé vált tömege hullámozott, mintha neki-ütődött volna a kerítésnek.

Csaknem ugyanebben a pillanatban jelentette a szolgálattevő tiszt, hogy a tüntetők azt kívánják, bocssásák be őket a királyi kertbe. Hermann habozott egy pillanatra.

— Eh, mit, — mondta magában, — csak nem leszek gyáva!

Aztán meggondolatlan és ellenállhatatlan vágya támadt közelebbre látni ezt a sötét, rejtelmesen és eshetőségekkel terhesen nyújtózó tömeget.

— Nyissák ki nekik! — parancsolta.

Figyelő állásba helyezkedett az ablak mögött, a hol a kívülről nézők elöl elfödtek a nagy erkély balusztrádjai s a félig lebecsült függönyök.

A megnyílt kapun át a tömeg betódult és

GRÓF KÁROLYI SÁNDOR SZOBRÁ A MEZŐGAZDASÁGI MUZEUM ELŐTT, STROBL ALAJOSTÓL. — Erdélyi fényképe.

folyton növekedve haladt előre. Az első sorokban levők arczát jobban meg lehetett látni. Hermann néhány gonosz és bestiális arczot pillantott meg közöttük.

— Nyilvánvaló, — gondolta, — hogy a mi ezeket feltűzeli, nem az igazság eszméje. Kétségkívül szintén durvák, szintén kapzsiak, szintén kegyetlenek és kevésbé csiszoltak, mint azok, a kik ellen fölkeltek. Milyen társadalmat fognak ezek alkotni?

De csaknem rögtön utána kételkedni kezdett a saját benyomása igazságában.

— Elvégre is, mi jogon tulajdonított nekik aljas érzéseket, csupán csak azért, mert az arczuk el van torzulva? Minden szenvedély, a melyben harag is van, eltorzítja és elcsúfítja az arczvonásokat. Miben különböznek ezek a félelmes arczok a katonáétól, a ki dühében kiáltva rohan a harcba? Mikor Cynegirus meghalt, vagy a marathoni futár összeesett, ép úgy kidülledt a szeme, mint ezeknek s még retentőbb látványt nyújtott.

És aztán ezek mellett a vadállati arczok mellett fölfedezett másokat, olyan sápadtakat, olyan fájdalomakat, sőt szelideket: egy elég csinos szőke fiatal leányt, kissé vad és nagyon heves volt a kifejezése, akár egy hamadryádé, és mellette fölmagasztosult, aszketikus arczokat...

A sötét sorok lassan nyomultak előre, egyenesen a felé az ablak felé, a honnan Hermann észrevétel nélkül megfigyelte őket. Több percnyi idő telt el, a míg a kapu és a palota árka közti utat megtették. Hermann észrevette, hogy az utakon maradnak, tisztelben tartják a gypet és a virággyakat. Hálás volt nekik érte.

És a mint nézte, hogy nő és közeledik az emberáradat, elgondolkozott és világos és közvetlen, de nagyon egyszerű és akarata ellenére is tökéletlen eszmék fűződtek össze sajátságos sebességgel a herczeg lelkében, mint a martirében, a ki az utolsó pillanatban végig-

ismétli magában az okokat, melyeknél fogva hisz és meghal.

— Mi lesz ebből? Tegyük fel a legroszabbat. Vonjuk le a szélső következtetéseket abból, a mit tenni merem. Nyilvánvalón kiteszem magamat annak, hogy valami véletlenség folytán, valami félreértés miatt, mely a nép és a katonaság vagy rendőrség közt támadhat, egy tiszt türelmetlensége vagy egy rendőr ostobasága miatt, a tüntetés zendülésel végződik, a zendülés pedig forradalommal. Erőszakos és teljes forradalommal, — egészen végére járok a föltevésnek. De van-e jogom ezt megköczkáztatni? Ha fölteszem, hogy a forradalom sikert arat, a régi rendet felforgatják, új rendet hoznak be, — a mely jó is lesz, rossz is, mint minden rend a világon, — új elvek alapján. Veszít ezzel az emberiség? Ez a társadalom talán kevesebbet érne, mint a mostani? Igen, volnának rombolások és boszúállások, ártatlanokat is megölnének, talán még... De mi volna ezeknek a bűnöknek a sommája, összehasonlítva azoknak a néma bűnöknek, elfojtott igazságtalanságoknak a sommájával, a melyeket a régi rend leplez s a melyek által fentartja magát. Ez az új társadalom brutális volna, nem elegáns, művészet nélkül, irodalom nélkül, luxus nélkül? De el lehet élni ezek nélkül is. Legjobb napjaim azok voltak, a melyeket a földhöz közel éltem, a mezők egyedülvalóságában, mint egy páztor, vagy mint egy munkás. És különben ki tudja? Talán új lelkek, még ismeretlen ember-típusok keletkeznek? Az embereknek majdnem kimeríthetetlen képességük van alkalmazkodni a társadalmi élet külső feltételeihez. A zárzavar nem tudna örökké megmaradni, mért mindig csak egy igen csekély kisebbségnek válnék javára. Végre is mindig ép annyira erény és önmegtartózkodás maradna ebben a világban, mint a régi, mert az emberi természet alapja nem változik s az altruizmus is szívesen a természetben. És ha ugyanazok az

igazságtalanságok és ugyanazok az erőszakosságok nőnének fel újra más formák alatt? Roszabb lenne ez, mint a mit most látunk? Milyen szálnalmat érdemlünk mi? Minden ember, a ki képtelen alkalmazkodni ahhoz az élethez, melyet az új rend hozna az egyénekre, más szóval minden ember, a ki nem tud másképp élni, csak a mások rovására és nem tudja beérni a szerény jóléttel, a mely különben nem akadályozza meg az élet igazi nemességét, a mely egyedül a gondolatban van, — hát a talán nem épen gonosz ember, de mégsem érdemel valami nagyon élénk érdeklődést. Az erénynek, még a közepes erénynek is hiánya az, a miért a konzervatívok olyan böszven ellene szegülnek minden társadalmi átalakulásnak. És ugyancsak az erénynek ez a hiánya akadályozná kétségkívül a forradalmat is, hogy meghozza minden gyümölcsét és ebben az esetben a holnap emberi-ségének htványosága megmagyarázhatná a mai silány emberiséget, de nem bírná lemosni... Ha mind zsákmányoló fenevadak vagyunk, az zsákmányunk egy nagy áthelyezkedése is egy neme és kezdete volna az igazságtévesnek. Akármiről történik is, a lelkiismeretem nyugodt.

A tömeg már csak kétszáz méternyire volt a palotától. Nem hallott egyetlen kiáltást sem, de dobogásának zaja félelmetesebb volt minden lármánál. Hermann világosan felismert az első sorban egy undok arczot, a mely szemmeláthatóan egy gyilkos arca volt. Ez ugyan nem jelentett semmit, vagy majdnem semmit és ez a véletlen megfigyelés alapjában véve semmit sem változtatott a dolgokon, de Hermann nem volt többé oly biztos az okoskodásában. Ezt gondolta:

— Ime, életem legsajátságosabb percei. Úgy tűnöm fel magam előtt, mintha 'fej vagy irás'-t játszanék ennek a tömegnek a szelidségével vagy vadságával, józan eszével vagy butaságával. A tét mindaz, a miben mostanáig hittem. Próbát teszek, a melyből vagy legked-

vesebb eszméimben megerősödvé fogok kikerülni, vagy megfosztva minden illuziómtól és megundorodva az emberektől örökre...

Hangosan kiáltott fel, forró könyörgés hangján:

— Uram Isten, tedd, hogy ez a nép megértsen! Tedd, hogy ez a nép ne legyen gonosz!

— Szegény Hermann! — szölt egy hang. Hermann megfordult s unokaöcsését, Renaud-t látta meg. Úgy futott hozzá, mint a ki menekéket keres, vagy a kinek tanúságtételre van szüksége.

— Renaud, kedves Renaud, ugy-e te helyesled, a mit teszek? Ugy-e hogy igazam van, ha bizon bennük?

— Oh, én mondtam már, hogy sajnálak. Tehetsz, a mit akarsz, biztos lehets benne, hogy rosszul teszed. Szomorú dolog hercegnek lenni olyan időben, a mikor ez legalább is annyit tesz, hogy haszontalan fráternek vagy banditának kell lenni. Én már csak egy dologra szomjazom: hogy ne legyek más, csak egy fej a tömegben.

— Atnyújtott Hermannnak egy okiratot.

— Ime, ird alá ezt az írást, a melyet elkészítettem, a hogy megbeszéltek.

— Akarod?

— Könyörgök neked.

— Nem fogod megbánni?

— Nem...

— Köszönöm, — mondta Renaud, mikor Hermann aláírta az okiratot. — Felszabadtottál engem. Ettől a pillanattól fogva nem vagyok más, mint Werner János, nyugalmazott hajóosztály. Végre fellélekzem.

— Elutazol azonnal?

— A zaj odakinn megnövekedett. Hermann visszatért az ablakhoz és nézte a közeledő népet. De Renaud a nélkül, hogy megmozdult volna, nem törödvé a látványt, mint az olyan ember, a ki kigyógyult a hiú kíváncsiságból, nyugodtan felelt:

— Holnap hajóra szállok. Magammal viszek egy asszonyt, a kit szeretek és a kit nem vehetnek el, ha herceg maradnék. Egy kis tornász-lány, Tosti Lollia. Össze fogunk házasodni, valahol nagyon messze. Annyit viszek magammal, a mennyiből kényelmesen megélhetek. Nem tudom, hogy ez nagyon becsületes eljárás-e, de az ember legalább egy dolgot mindig gyáva: félttem a szegénységtől a barátjómé és azt mondom magamnak, hogy elvégre is, a mim van, a nélkül, hogy szerezzem volna, az annak a díja, a mit őseim — legalább egyik-másik, — a királyság javáért tetek. Isten veled, kedves bátyám.

— A tömeg ezalatt eljutott a régi bástya alacsony kapujához, a mely a palota homlokzatát védte.

— Egy gondolat járta át Hermann agyát és egész testében megrendült.

— Ha azt követelnék, hogy bocssám le a felvonó hidat, mit fogok tenni?

— De a sokaság mintha nem gondolt volna arra, hogy behatoljon a palotába. Hullámzó tömege odaszorult az alacsony rácsozathoz és hirtelen rettentő lármá keletkezett.

— Renaud, mit kiáltanak?

— Az ördögbe is, — mondta Renaud, — bizonyosan nem azt kiáltják, hogy «éljen a király!»

— A lármá megnövekedve formát öltött, egy név röppent fel a tömegből, ezernyi hangon hangoztatva:

— Audotia! Audotia!

— Azt akarják, — mondta Renaud, — hogy add nekik őt vissza és én értem ezt. Ez az ő barátjójuk nagyon eszeveszett és nagyon veszedelmes nő ránk többiekre nézve, de egyúttal nagyon eredeti asszony, és tudtommal az egyedüli, a ki gyakorolja is a tökéletes felebaráti szeretetet, — kivéve, persze, a mi irányunkban.

— Hogy visszaadjam nekik? De nem tehetem, Renaud, téged hivlak tanúsággul, hogy nem tehetem. A fekete zászló, melyet ő kibontott, a zendülés jelvénye. A kétségbeesést fejezi ki, a végső eszközökhöz folyamodást. Pedig a nép még nincs odáig, a népek nincs joga jelezni, hogy odáig jutott, miután az uralkodója bizik benne és csak jót akar neki. Belekapaszkodott a fekete zászlónak ebbe a kérdésébe, esodálkozva, — bármennyire ismerni vélte az egyszerű lelkeket, — hogy a

MYSKOVSZKY VIKTOR.

nép nem érti meg az ő logikájának szubtilitását, de érezve, hogy ez az utolsó skrupulus olyan mintha az az eszményi pont volna, a melytől, a rend órét elválasztja a zendülés seregével való bevallott cinkosságától.

— A lármá fenyegetően folytatólott. Hermann az ablakhoz rohant s ki akarta nyitni.

— Mutatkoznai akarok előttük. Meg fogom nekik mondani.

— Túl fognak kiabálni, kedves bátyám. Megvan benned a Danfön szuszsa és mennydörgő hangja, hogy hatni tudj a tömegre? Nézz hát reánk! Az ilyen funkciók nem nekünk valók, kedves Hermannom.

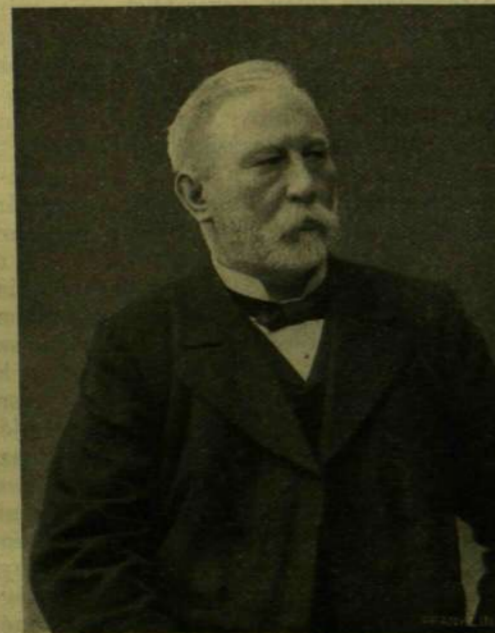
— Ez igaz, — mondta a herceg. Nézte a mind sűrűbbé váló tömeget és megrendült akaratában.

— Nem szabad megtennem... Nem... nem szabad megtennem, — mormogta.

— Olyan szomorúság, facsarta a szívét, a mely rosszabb a halálnál.

— Így hát te elhagysz, Renaud? Elhagysz abban a pillanatban, a mikor a legboldogtalanabb vagyok és a mikor a többiek mind elhagytak már? Mert látod, érzem magam körül mindazoknak az ellenzését és húzódozását, a kik a királyságból élnek, mindazokét, a kik úgy számítanak rám, mint az ország első zsanárjára. Ime, a nép ellenem van, mert herceg vagyok és a nemzet többi része azért, mert szeretem a népet. És épen ezt az órárt választottad ki, hogy elhagyj engem!

— Nem én választottam, Hermann. De hát mit tegyek itt? Nem válhatnék hasznodra semmiben. Az egész világ bolondnak néz, mert a magam módjára akartam élni. Azt fogják hinni, hogy veled tartok s ez csak ártalmadra válnék. Megyek hát. Lelkesedéssel mondom le esetleges trónöröklési jogomról, menekülök a

DR. KISS ÁRON.

királyi méltóságtól, eltűnök. Nincs jobb, mint eltűnni.

— Odakinn ezalatt elcsendesült a lármá. A tömeg lassan-lassan eltávolodott az alacsony rácsától, jobbfelé fordult s a királynő-újjára tért, a mely végighúzódt a palota egyik szárnyán.

— Erre az útra nyílt a belső udvar bejárata, tele lovasokkal és gyalogsággal s ennek hátsó részében volt a rendőr őrszoba, a hova Lata-nief Audotiát vezették.

— Mit akarnak csinálni? — kérdezte aggodalmasan a herceg.

— Nagyon egyszerű. Jó szívűk van: maguk akarják megszabadítani a barátjójüket.

— Jer, — szölt Hermann.

(Polytatása következik.)

DR. KISS ÁRON.

1845—1908.

Annak a paedagogus-nemzedéknek, a mely a kiegyezés utáni időben lépe a munkatérre, a magyar tanügyi intézmények szervezéséért végezte, egyik buzgalomra és eredményekre egyaránt jeles tagja volt dr. Kiss Áron, a budai Paedagogium nyugalmazott igazgatója. Azok közül való volt, a kik báró Eötvös József eszméin nevelkedve, az európai színvonalú tudományos képzettség és a speciális magyar viszonyok iránti érzékeléssel dolgoztak s a kiknek munkabírása bámulattal tölti el ma is. Nekik kellett szervezniük az intézményeket, munkásokat nevelni beléjük, kialakítani működésük módját, szellemüket s e mellett úgyszólván semmiből szakirodalmat is teremteni.

Kiss Áron minde feladatoknak becsülettel megfelelt. Az ország egyetlen a polgári iskolai tanítók képzésére szolgáló tanintézetét kiváló színvonalra emelte s olyan szellemmel töltötte el, a melynek forrásából gazdagon buzógnak a magyar felsőbb népoktatás eredményei s a mely az intézet további fejlődésének biztosítéka marad. Alig van olyan népoktatási intézmény, testület és egyesület, melynek alapításában, fejlesztésében, többnyire vezetésében is ne lett volna része. A magyar paedagogiai irodalomnak úttörője volt, paedagogiai kézikönyve, nevelés-története s kivált a magyar népoktatás történetéről szóló munkája meg ma is a nevelésre vonatkozó irodalmunk leghasznosabb termékei közül valók. Mint a «Néptanítók Lapja»-nak főmunkatársa, majd szerkesztője, egyforma szeretettel küzdött a tanítás érdekéért s a tanítás sikeresebbé tételéért. Központja sok-ágú munkásságának mégis a Paedagogium, a polgári iskolai tanítók képzőintézete maradt; évről-évre a tanítványok seregét küldte innen szerte a hazába, a kik az ő szellemében dolgoztak tovább népművelésünkért. Nagy részben az ő érdeme, hogy ez a nagyfontosságú intézet ma oly virágzásra jutott, a melyet talán nem is sejtettek egykor alapítói.

Kiss Áron 1845-ben Porcsalmon született. A régebbi kalvinista diákok rendes útján végezte tanulmányait: teológiát és jogot végzett Sárospatakon, papi és ügyvédi oklevelet szerzett s aztán 1870-ben a nagykorú református tanítóképző-intézet igazgatója lett. Ő volt az első, a kit 1872-ben az újon alapított kolozsvári egyetem doktorrá avatott. A polgári iskolai tanítóképző-intézet 1885-ben neveztek ki a paedagogia s a magyar nyelv tanárának, 1894-ben pedig az intézet élére került. E helyéről csak a mult évben vonult vissza a megérdemelt nyugalomba, melyet már nem élvezhetett sokáig. Mint munkáját bevégzett munkás halt meg, halála mégis a súlyos vesztesség érzetével töltötte el az egész magyar paedagogus-világot.

MYSKOVSZKY VIKTOR.

Negyvenöt évesen zajtalan, csendes fordulóhoz érkezett egy ki nem apadó munkakedvvel és munkaképességgel megáldott férfi, művészi emlékeinknek buzgó kutatója, az archaeologia magyar irodalmának hivatott, lelkes művelője és népszerű ismertetője. Alig van hazai építő-művészetünknek alkotója, melyet az ő színes

ecsete és tolla meg nem örökített volna képen és írásban s különösen régebben épen a «Vasárnapi Ujság» volt felvételeinek terjesztője széles ez országban. Negyvenöt éve, hogy első cikke és rajza lapunkban megjelent s azóta a viszony sohasem szakadt meg teljesen közte s köztünk.

Myskovszky Viktor 1838 május 14-én, Bárffán született. Középiskoláit itt, majd Lőcsén végezte. Szülővárosában szívtá magába a műemlékek iránti érdeklődést, mely egész életére elhatározó volt. Felsőbb tanulmányait 1863-ban, a budai József-műegyetemen, majd pedig a bécsi polytechnikumban végezte. Ezen időben ismerkedett meg Henszelman Imrével, Rómer Flórisssal és Ipolyi Arnóddal, kik archaeologiai munkásságára nagy hatással voltak és Pákh Alberttel, a «Vasárnapi Ujság» szerkesztőjével, kinek lapjában közölte, később cikkei nagy részét. Első cikke és rajza itt jelent meg 1863-ban «Kölcssey síremléke a csekei temetőben» czímmel.

1867-ben a kőrmöczbányai állami főreáliskola tanára lett, majd később a kassai főreáliskolába helyezték át. Tanári munkássága mellett nagy arányú műtörténeti és archaeologiai munkásságot fejtett ki. Kubinyi Ferencz felkérte a felsőmagyarországi műemlékek lefestésére s e munka, kilenc óriási albumban ábrázolva, az 1867-iki párisi világkiállításon aranyérmét és elismerő okmányt szerzett készítőjének.

Harminez évi tanári működésének idejében esik irodalmi, tudományos és művészeti tevékenységének legnagyobb része. Kultuszminiszteri megbízás folytán több ízben beutazta Nyugat-Európát. Ő pendítette meg a felsőmagyarországi múzeum felállításának eszméjét.

Egész bibliographia volna Myskovszky összes műveit, értekezéseit, cikkeit elsorolni; rengeteg számukat igazolja a Magyar Tudományos Akadémia 1895-iki Almanachja, melyben magyar, francia és német nyelven megjelent műveinek csupán csak címjegyzéke tizenöt lapot tölt ki.

A millenniumi országos kiállításon a felsőmagyarországi építészeti műemlékek festményeit a nagy arány értemmel és díszkormányal számos téves hiedelmeket oszlatott el, melyek a szépművészeti múzeum és a múzeumok és könyvtárak felügyelősége által letétbe helyezték, valamint az alapító egyesület által vásárlás s ajándék útján szerzett 105 képből áll s Véghe Gyula rendezte be. Igen becses a néprajzi gyűjtemény: ennek első nagy termében a mezőgazdaság, állattenyésztés, a kert- és hegygazdaság, pásztorélet, vadászat és halászat eszközei vannak kiállítva, a második teremben a vasmegei háztípusok és konyhaszközök, a harmadikban néprajzi, népművészeti és néprélti tárgyak. Ez az osztály a múzeum igazgatójának, Kárpáti Kelemennek vezetésé alatt áll.

A múzeum létesítésében a főterem a vasvármegyei kultur-egyesületé, melynek elnöke gróf Bathlyányi Lajos, alelnöke Herbst Géza alispán és Brenner Tóbiás szombathelyi polgármester. A nagyfontosságú közművelődési intézet költségeihez nagyobb pénzüsszegekkel járultak az állam, Vasvármegye, Szombathely város s egyes adakozók is, köztük egy előkelő szombathelyi polgárcsalád, a Wälder-család egymaga 24 ezer koronával szerepel az adakozók közt.

Működése legnagyobb részét azonban, — mint a műemlékek országos bizottságának tagja, — a hazai műemlékek felkutatásának, felvételének és ismertetésének szentelte. Évek hosszú során át rengeteg templomot, várat és kastélyt vett fel, s pontos fölmérései alapján számos téves hiedelmeket oszlatott el.

Műemlékeink rombolása és helytelen újítása ellen erőlesen lépett fel «A pusztuló nemzeti műemlékeink megóvása és fenntartása érdekében» kiadott memorandumában.

Legújabb nagy műve, melyen jelenleg dolgozik, «Magyarország renaissance stíli műemlékei» czím alatt fog nem sokára megjelenni két nagy folio kötetben, 400 lap rajzsal és szöveggel.

A Magyar Tudományos Akadémia már 1880-ban levelező tagjául választotta, a király pedig a Ferencz József-renddel és királyi tanácsosi czímmel tüntette ki.

Munkássága most, késő öreg korában sem szünetel, még ma, a késő aggságában is a régi ifjú lelkesedéssel dolgozik élete ideáljainak megvalósításán.

A SZOMBATHELYI ÚJ MÚZEUM.

Kulturánk haladásának új jele az az ünnep, a melylyel október 11-ikén megnyitották a múzeumok és könyvtárak országos szövetségének közgyűlésével kapcsolatban a szombathelyi múzeumot, melyet a vasvármegyei kultur-egyesület alapított. A Dunántúl egyik legvirágzóbb városa ezzel jelentékeny pontjává lett annak a fontos kulturális törekvésnek, a mely az egész országot a tudomány kívánalmainak színvonalán álló múzeumokkal igyekszik behalózni.

Az új szombathelyi múzeum a Deák-liget nevű városi közteremben áll s őt osztályra van. 10,000-nél több kötetből álló könyvtárát az e czélra berendezett olvasó-teremben hetenkint háromszor használhatja a nagyközönség. Ré-

A SZOMBATHELYI ÚJ KULTUR-PALOTA.

giségtárának, mely vagy 20,000 darabot számlál, különösen a Szombathely táján állott római kolónia, Claudia Savaria emlékei és a szentvidi őskori teplepr előkerült bronz-regiségek a fő-kincsei, melyeket báró Miske Kálmán osztályőr rendezett el három teremben. A természetrajzi osztály törzse berendezőjének, Chernel Istvánnak 300 darabra rúgó madárgyűjteménye csupa vasmegei madarakból, továbbá a Vasmegei flóráját fellelő s 2381 darabot számláló növény-gyűjtemény. A képtár a szépművészeti múzeum és a múzeumok és könyvtárak felügyelősége által letétbe helyezték, valamint az alapító egyesület által vásárlás s ajándék útján szerzett 105 képből áll s Véghe Gyula rendezte be. Igen becses a néprajzi gyűjtemény: ennek első nagy termében a mezőgazdaság, állattenyésztés, a kert- és hegygazdaság, pásztorélet, vadászat és halászat eszközei vannak kiállítva, a második teremben a vasmegei háztípusok és konyhaszközök, a harmadikban néprajzi, népművészeti és néprélti tárgyak. Ez az osztály a múzeum igazgatójának, Kárpáti Kelemennek vezetésé alatt áll.

A múzeum létesítésében a főterem a vasvármegyei kultur-egyesületé, melynek elnöke gróf Bathlyányi Lajos, alelnöke Herbst Géza alispán és Brenner Tóbiás szombathelyi polgármester. A nagyfontosságú közművelődési intézet költségeihez nagyobb pénzüsszegekkel járultak az állam, Vasvármegye, Szombathely város s egyes adakozók is, köztük egy előkelő szombathelyi polgárcsalád, a Wälder-család egymaga 24 ezer koronával szerepel az adakozók közt.

idén nyáron léptettek életbe, az angol hadsereg két nagy csoportba tömörül, az egyik a régi zsoldos hadsereg, a melyet bármikor, bármely háborúban fel lehet használni, a másik az önkéntes jelentkezőkből álló területi hadsereg, a mely csak az anyaország védelmére szolgál. Természetesen önszántukból a területi hadsereg tagjai jelentkezhetnek tengerentúli háborúkba is.

Az idén, mikor az egész angol közvélemény idegesen fogadott minden hírt, a mely Németországtól jött, az időpont a területi hadsereg felállítására nagyon jól volt megválasztva. Minthogy a kiképzés aránylag nagyon rövid ideig, alig két hónapig tart és senkit polgári foglalkozásában nem gátol, tömegesen jelentkeztek az önkéntesek és a háromszáz ezer ember meghaladó létszám hamarosan be volt töltve. Minthogy a jelentkezők túlnyomó része az intelligens osztályhoz tartozik, azt hiszik, hogy a rövid kiképzés és az évenként tartandó gyakorlatok elegendők lesznek, hogy az új hadsereg teljes harcalképességét biztosítsák.

Csakugyan az új hadsereg az ősi nagy hadgyakorlatokon, a melyeket a Salisbury Plainen tartottak, már a rendes hadsereggel együtt vett részt és azzal minden tekintetben egyenrangúnak bizonyult. Különösen a tüzekek és utászok, valamint az egyéb technikai csapatok váltak be kiválóan.

Maga az angol hadsereg, az állandó és a területi hadsereg egyaránt, — kissé merészenkünk fel ez az állítás, — sokkal harcszerűben van kiképezve, mint bármelyik kontinentális állam fegyveres ereje. Az angolok nagyon jól tudták értékesíteni azokat a gazdag, de szomorú tapasztalatokat, a melyeket a búr háborúban szereztek. A parádé-uniformis még ma is lehetetlenül tarka, a dzsidások kék spenczere, a gárda ríktó vörös zubbonya és medvebőr süvege, a skótok koczkás szoknyája, nem egyezik meg a mi katonai fogalmainkkal, — a gyakorlati és tábori egyenruha azonban a lehető legpraktikusabb. Mind egyformán barnásszürke, rangjelzőek a vállon, illetve a karon és tisztet és közlegényt kissé nagyobb távolságból már alig lehet egymástól megkülönböztetni.

A katonaság, különösen a területi hadsereg kiképzésénél, a mely nagyon rövid ideig tart, kizárólag a harcászati szempontok dominálnak. Az angol hadügyminiszterium, a War Office engedélyével alkalmas volt megtekinteni az aldershoti katonai telepeket és végig-néztem egy nagyobb kombinált gyakorlatot. A 21-es dzsidásoknak voltam vendégük és tisztjeik számos érdekes dologra hívták fel figyelmemet, a mi a kontinentális, békeidőben szerzett tapasztalatoktól lényegesen eltér. Nálunk az a vélemény uralkodik, hogy az ütközet négy-öt száz méteres távolságról eledl, az ő tapasztalataik szerint a két ellenség lőfegyverrel kétszáz méter távolságra is megközelítheti egymást. Az angolok a lcvasság szerepét még ma is többre becsülik, mint mi és azt mondják,

Pedig épen most az angol hadsereg megérdemelné, hogy némileg foglalkozzanak vele, mert a közelmúltban olyan átalakuláson ment át, a mely az egész katonai szervezetet új alapokra fekteti. A reform óta, melyet az

GYAKORLATI JELZŐ-ZÁSLÓKKAL.

hogy azt nemcsak földérintésnél, hanem ütközésekben is igen jól lehet használni.

És nem tagadhatom, hogy a tisztek, a kikkel Aldershotot megnéztem, bizonyos szakavatottsággal beszélhettek ezekről a kérdésekről. Az ezred három éve jött haza Indiából és még a legfiatalabb tisztje is részt vett két-három komolyabb természetű verekedésben. A tisztí éterem egyik falát egy nagy kép foglalja el, a *Kartumi lovasroham*, — a képet az angol király ajándékozta az ezrednek. A szudáni háború egyik epizódja, mikor a 21-es dicsőségek keresztülvágták magukat a mahdi hadseregén. Mikor a képet megnéztem, az egyik őrnagy tipikus angol nyugodtsággal jegyezte meg, hogy még tizenegy olyan tisztje van az ezrednek, a ki ebben a kis mulatságban részt vett. Nálunk aligha van csapat, a mely ilyen *gazdag* tapasztalatokra tekinthet vissza.

Ennek a tisztikarnak a vezetése alatt történik az új hadsereg kiképzése. Már magában ez a körülmény, de különösen a területi hadsereg összeállítása hozza magával, hogy az a miéntől lényegesen eltérő. A csapatteket a polgári hatóság állítja össze és csak a kiképzés a katonai hatóságok feladata. Így történhetett, hogy számos esetben egymástól teljesen eltérő ezredek képződtek, az egyikben az iskolát, egyetemet végzett fiatalok, a másikban pedig a középosztály más eleme dominál. És a ki az angol testületi szellemet ismeri, cseppet sem csodálkozhat rajta, hogy vannak sokan, a kik nem fogadják el egy idegen csapatból való tiszti kinevezésüket, csak azért, hogy a régi ezredükkel közlegények maradjanak. Az érintkezés, különösen a területi hadseregben, tisztek és legénység között teljesen fesztelen, szabad és annak a fegyelemnek,

KÉPEK AZ ANGOL HADSEREGRŐL.

a mely a német és az osztrák-magyar hadseregben uralkodik, nyoma sincs.

A rendes, zsoldos hadseregnél egy másik szempont játszik döntő szerepet. Katonai szolgálatra senki sincs kötelezve és a katonasággal szemben az állam valóságilag mint munkaadó

TÜZÉRSÉGI GYAKORLAT LYDD CAMPON.

szerepel. Hogy a katonai életet megkedveltesse, az állam az eléggé jelentékeny zsoldon kívül mindenféle kedvezményeket biztosít a legénységnek is. Egész Aldershot, a mely Angliának legnagyobb katonai telepe, tele van mintaszerűen berendezett katonai olvasótermekkel, játékszobákkal, sportberendezésekkel, a melyek

a legénységnek rendelkezésére állanak. Ez azonban van talán másutt is, sőt nálunk is kezdenek ilyen intézményeket létesíteni. Mindenesetre furesának találnák azonban nálunk, ha a legénység asztalát, a melyen a menázsit szolgálják föl, virágdiszszal látnák el.

Még egyet el kell mondanom az angol tisztikar dicséretére. Hogy átlagban intelligensebbek és sokkal jobban ismerik a külföldet, mint az angol középosztály. Az angol polgári elem ismeri a gyapjút, a küllővasat, a kocsikecsőt, vagy azt, a mi épen a saját szakmájához tartozik és a világot a szerint osztályozza, hogy az egyes országok jó vagy rossz piac-e az illető cikk számára. Az angol katonák, talán mert sohasem biztosak, hogy hova kerülnek, foglalkoznak minden ország dolgaival és rendszeresen elég jól vannak informálva. Az egyik aldershoti tiszt például, a kivel hosszabb ideig voltam együtt, állandóan a Hungarian Armyról, a magyar hadseregről beszélt velem és mindenkinek úgy mutatott be, hogy a Hungarian Army hadnagya vagyok. Nevetve figyelmeztettem, hogy én a közös hadsereghez tartozom, a mely osztrák és magyar. A tiszt szintén elnevette magát:

— Tudom, tudom, de azt hiszem, hogy ez a megszólítás önöknek jobban esik.

Külföldön, a hol mi magyarok gyakran a legvaskosabb tudatlansággal, ha ugyan nem rosszakarattal találkozunk, ez a finom megkülönböztetés tényleg kellemesen hat.

Angol tisztekről beszélve érdemes még egy dolgot megemlíteni; náluk az egyenruha viselése a legtrikább dolgok közé tartozik. Szolgálaton kívül az angol tiszt csaknem kizárólag civiliben jár; katonai hivatása csak a kasszánya ajtajában kezdődik. A fölfogást illusztrálja az is, hogy nem egy ezred tisztje ékezőjében a királynak polgári ruhás képe van kifüggesztve. Aldershot, a nagy katonai telep, a mely maga egy egész hadtestnek felel meg, harmincezer emberével természetesen kivétel. Ott az egyenruha az állandó. Kötelező, — legalább a szokás kötelezővé tette, — az egyenruha még az ezredek tisztjei ékezőjében, a hol a király egészségére emelnek poharat. A szertartás, — mert annak lehet nevezni, — tipikusan angol. A dinner végeztével feláll a legidősebb tiszt; utána némán felállanak a többiek. Az egész tósz két szóból áll:

— The King... A király.

Se több, se kevesebb. Az angol loyaltásnak ennyi tökéletesen elegendő. Utána nincs burrá, az ezrednek nem híz tust, a király nevének csak magában szabad említeni. Talán furesának tűnik fel nekünk, de ebben az egyszerű, majdnem néma megemlékezésben benne van az angol néppálya fölfogása, a mely a király személyében csúcsosodik ki.

Az ő személye úgyszólván ma már az egyetlen látható kapocs, a mely Angliát a tengeren túl fekvő szabad és hatalmas koloniával összefűzi és a hagyomány erejénél fogva ő a hadsereg tulajdonosa. És akár békében, akár háborúban, a brit birodalom akármelyik részében együtt vannak brit Ő Felsége valamelyik

ezrednek tisztjei, nem maradhat el ez a két szóból álló megemlékezés:

— The King... A király.

Tonelli Sándor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A magyar nyelvújítás szótára. Hat évvel ezelőtt jelent meg Szily Kálmán úttörő munkájának első része, melyben azokat a magyar szokat szedte szótári rendbe, melyeknek nyelvújítási eredete pontosan kimutatható s ki is mutatta az irodalomban való első előfordulásuk helyét. A rendkívül becses munka azóta kettős hivatást teljesített: forrásul szolgált mindazoknak, a kik a ma élő magyar nyelv kialakulása iránt is érdeklődnek s egyúttal szakembereket és érdeklődőket további új kutatásokra ösztönzött. A hat év alatt folyóiratokban, különösen a Szily Kálmán szerkesztése alatt megjelenő *Magyar Nyelvből* nagyon sok új adat került napvilágra s egyes írók és gyűjtők révén is tekintélyes anyag gyűjtött össze Szily kezében, úgy hogy most szükségessé vált ez új anyagot egy második részben feldolgozni. A nyelvújítási szótárnak ez a második része az elsőnek mintegy pótkötete; lapszámozása is folytatódott s a szerző a két részben közös szótárát is készíttette. A szótár, ha csak úgy böngészkedünk is benne, nagyon érdekes és tanulságos, sorra következnek benne olyan szók, melyeknek nyelvújítási eredetét nem is sejtettük s olyanok, melyeknek tudtuk ugyan újított voltát, de nem azt, hogy ki találta ki őket. Szemléletesen győz meg arról, hogy nyelvújítás nemcsak a XVIII. század vége óta van nyelvünkben, hanem mindig volt, a mióta egyáltalán

LÓUSZTATÁS AZ ALDERSHOTI TÁVON.

lán van irodalmunk, mert minden író, ha nyelvbe csak egy kis egyéni ízt kever, ha csak egy szót, egy fordulatot az értelemnek a megszokottól eltérő árnyalatában használ, — egyúttal nyelvújító is. A különbség az, hogy Kazinczy és társai tudatosan, a magyar nyelv kultur-nyelvvé fejlesztése céljából csinálták a nyelvújítást. Hogy az ő mozgalmuknak mekkora a kultur-történeti jelentősége, azt alig szemléltetheti jobban valami, mint Szily Kálmán szótára, a mely olyan, mint egy rés, a melyen a mai magyar kultúra kialakulásába beletekinthetünk.

Egy leány. Voltaképpen örülnünk kell, hogy még az a sokat olvasott és ép oly sokat szidott irodalmi műfaj is, a melyet gouvernante-regény név alatt szoktunk emlegetni, fejlődik, halad az idővel s alkalmazkodik a változott társadalmi viszonyokhoz. Ennek látjuk bizonyítékát *Lengyel* Laura munkájában, melyek közül most egy kötetre való novella jelent meg *Egy leány* címmel. Ezekben már nem csupán az ábrándos grófkisasszony és a villogó szemű, érzékeny fiatal gróf szerelmi históriái kerülnek kedvező megoldásra, hanem az olyan problémák is, mint: az uri fiatal leány, ha nem tud hamarosan férjhez menni szerelmeiből, menjen inkább falura tanítónőnek, semhogy férjhez menjen érdekből az első útjába botló gazdag emberhez, — az elegáns színész minden csillogása mellett is megirigylje azt a kedves családi életet, melyet egykori visszautasított udvarlója mással él, — nem jó dolog, ha egy harminczkét éves asszony férjhez megy egy huszonegy éves fiúhoz, mert csakhamar agyongyötri föltékenykedésével magát is, urát is, — és a többi. Ezek a problémák egyszersmind azzal az ígénnyel lépnek fel, hogy a való életből vannak merítve, pedig az élet már rég túlhaladt rajtuk, csak a naiv lelkek hiszik őket még mindig problémáknak. Szándékosan kaptuk ki *Lengyel* Laura novellá-

PIHENŐ A SÁNCZOK ALATT.

ból az úgynevezett problémákat, holott épen nem tartozunk a probléma-költészet hívei és hirdetői közé; egy csipetnyi irodalom többet ér szemünkben egy hajó-rakomány problémánál. De *Lengyel* Laura novelláiban igazán nincs egyéb, mint ezek a problémák; meséi nem egyebek, mint a tétélek

dések szempontjából felfogni. Hogy ezek a kérdések a dolgok felületén maradnak, hogy nagyon felületes nézésből és a dolgok valódi értelmét, sokféle bonyolult kapcsolatát és szövevényét nem is sejtítő agyból származnak, az bizonyára nem fogja akadályozni élvezésükben azt a közönséget, a mely egykor Marliit regényeivel táplálkozott s a mely ma alighanem hasonló örömmel fog nyúlni ezekhez a novellákhoz. S lévén ez talán a legnagyobb számú és leghálásabb közönség, az írónő, a kinek jóakarátát, becsületes törekvését és tisztas írói routineját készséggel elismerjük, tulajdonképp jól is jár vele.

Magyar írók élete és munkái. *Szinnyei* József nagyszabású munkájából, a magyar írók életrajzainak gyűjteményéből, melyet nagybuzgalommal az irodalomtörténet-búváruk az Akadémia megbízásából készít, most a *száztizennyedik* füzet jelent meg, a mely a Szabó és Szalay közlése 307 író életrajzát foglalja magában. Az eddig megjelent 111 füzetben most már 24,120 író életrajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva.

Új könyvek:

A magyar nyelvújítás szótára. Irta Szily Kálmán. Második rész. Budapest, Hornyánszky Viktor kiadása; ára 12 korona. A mű teljes kiadása I–II. rész együtt 24 korona.

Egy leány. Elbeszélések, írta *Lengyel* Laura. Budapest, Singer és Wolfner; ára 1 korona.

Magyar írók élete és munkái. A M. Tud. Akadémia megbízásából írta *Szinnyei* József. XIII. kötet. 2 füzet. (111 füzet). Budapest, Hornyánszky Viktor kiadása. Egy-egy füzet ára 1 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Jakusovezi és szellemi SZOLNACH János, 24 éves korában Szabadkán. — VÉGH ENDRE, nyugalom, főgimnáziumi tanár, 66 éves korában Kaposváron. — TAHVÁRI és tarkeői TAHY ISTVÁN, császári és királyi kamarás, Pest vár-

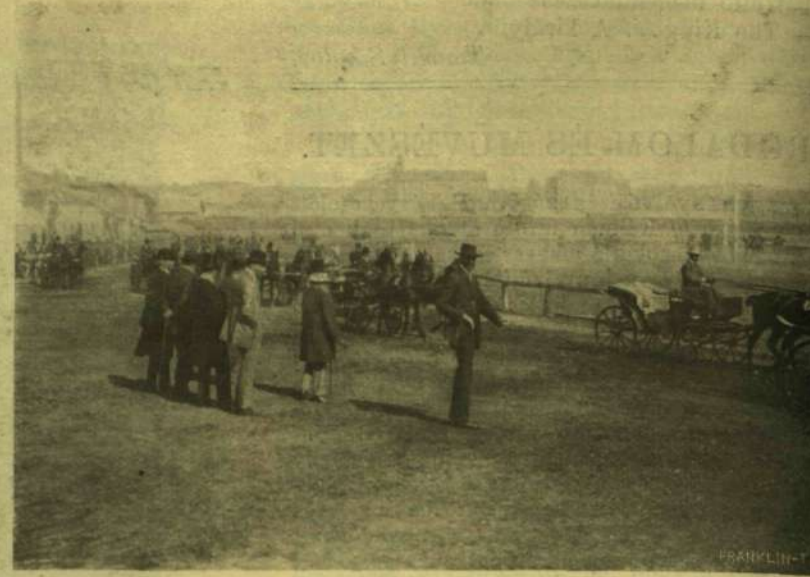

KATONÁK JÁTÉKA A TÁBORBAN.

KÉPEK AZ ANGOL HADSEREGRŐL.

Főhajtás az elővásáron.

A jukker kettős fogatokat bíráló bizottság Somssich Andor elnöke alatt.

A háts lovakat bíráló bizottság.

Bimbó, Bauer Antal első díjat nyert hátsa.

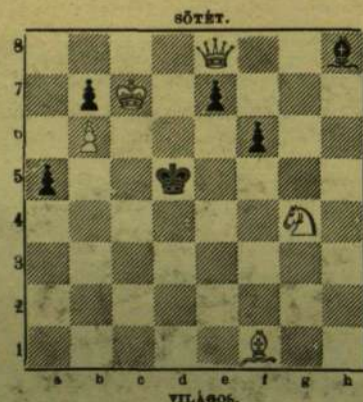
KÉPEK AZ IDEI LUXUSLOVÁSÁRÓL.

megye nyug. tiszteleti főjegyzője, a megyebizottság tagja, a Pesti Hazai Előse Takarékpénztár felügyelő-bizottságának elnöke, 65 éves korában Galgalyörkön. — Csiky János, erdélyi egyházmegyei áldozópap, bányavidéki esperesi kerületi főesperes, zalatnai plébános. Alsófehér vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, községi képviselő, a zalatnai állami elemi iskola gondnokságának al-elnöke, a zalatnai kőfaragó és kőcsiszoló szakiskola felügyelő-bizottságának tagja, a zalatnai polgári kaszinó elnöke, életének 65-ik, áldozópapságának 40-ik évében Zalattán. — ADÁMY MIHÁLY, pestvidéki törvényszéki telegkönyvezető, 60 éves korában Budapest. — MOAR-KÖNYI BÉLA dr., a kassa-oderbergi vasúttársaság fogalmazója, 35 éves korában Teschenben. — BELLÁN MÁTYÁS, dunacsébi földirtokos, nagyiparos, Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 46 éves korában Dunacsébi községben. — WENZLER VILMOS, magy. államvasúti főfelügyelő, a Ferencz József-rend lovagja, 62 éves korában Firenzében. — REVISNYEI REVICZKY KONRÁD, nyugalmazott miniszteri tanácsos, 61 éves korában Budapest. — RÉCSEY VIKTOR dr., Szent-Benedekrendi áldozópap, Bakonybélben. Az elhunyt 1858-ban született Nagyszombatban; 1874-ben lépett a rendbe, öt évvel később tett ünnepes fogadalmat s 1881-ben szentelték áldozópappá. A különböző rendi hivatalokban összesen huszonhét évet töltött. Erdemes irodalmi működést is fejtett ki. — TEDESCHI KÁROLY, gépészmérnök, Kairóban. — SOMLYÓI SZILÁGYI FERENCZ, 83 éves korában Nagyszorotván. — FARKAS GUSZTÁV, zenekarvezető, 43 éves korában Győrött. — VAZSITA JÁNOS, nyug. főkapitányi tisztartó, egri városi képviselő, 66 éves korában Egerben. — DR. STRÁM TUDOS, ügyvéd, Pozsonyban, a kit tizenkét árvája sirát, és SCHMIDT ÖDÖK, mérnök, Kecskeméten. A két megboldogultban Back Károly budapesti vállalkozó egy napot elhunyt két vejét gyászolja. — Ifjabb KLOPP PÁL, 40 éves korában Dunaföldvár.

országgyűlési képviselő édesanyját gyászolja. — KÁLMÁN ÁKOSNÉ, szül. Csermák Melánia, Kálmán Ákos pénzügyi titkár felesége, 31 éves korában Temesváron. — ÖZV. SZILÁSI ÉS PILISI SZILÁSSY CZÁZÁRNÉ, szül. Veith Mária, 54 éves korában Léván. — MAGORI JÓZSEFNÉ, szül. Bergholz Krisztina, 44 éves korában Somogy-Szentimre községben. — ÖZV. BARAKOVICH FRIGYESNÉ, szül. Osicsmányi Szilárdka, 61 éves korában Budapest. — KOVÁTS ALAJOSNÉ, szül. Vileczek Dóra, Kováts Alajos délvasuti főellenőr felesége, 70 éves korában Budapest. — ÖZV. UJVÁRY GYULÁNÉ, szül. Goór Mária 72 éves korában Bácsa községben.

SAKKJÁTÉK.

2612. sz. feladvány Sohuster Zsigmondtól, Budapest.

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad.

2589. számú feladvány megfejtése Ludányi Antaltól,

Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Fc4-e6	Ha1-e2	1. ...	b6-b5
2. Hf6-d7	Kc4-d3	2. Fc6-d5	Kc4-d3
3. Hd7-e8	† matt.	3. Fd5-b3.	† matt.

1. ... a7-a6
2. Hf6-d5 Kc4-d3
3. Hd5-e3 † matt.

Öz. malatinai MALATINSZKY VILMOSNÉ, szül. nagy-dobai és marosdészei Décsy Ida 63 éves korában Budapest. — KATTAUSCH JÓZSEFNÉ, 55 éves korában Budapest. — HARSÁNYI ÉS KIS-KÖVEI HARSÁNYI SÁNDORNÉ, szül. Hajkó Teréz, 58 éves korában Budapest. — ÖZV. PICK JAKABNÉ, 56 éves korában Budapest. — ÖZV. ROSENBERG ADOLFNÉ, 64 éves korában Budapest. Az elhunytban Molnár Jenő

Szerkesztői üzenetek.

Magyar föld. Az őszi versekből. Az ismeretlen kritikus nem vágta a földhöz az ismeretlen poéta verseit; elolvasta őket s úgy találta, hogy a mi jó bennük — egy pár jelző, egy pár fordulat — máshonnan van kölcsön véve.

Kétség. A tíz. Csak úgy ri le róluk a kinyomultság, — nem önként törtek elő a szívből, az agyból hanem fáradságos, erőlködő keresés eredményei.

Gyermekem. A fordításban nagyon kevés lehet az eredetiből, szintelen, halvány, nem költő kezéből származik.

Vége. Semper idem stb. Afféle Stambuch-versek, magánhasználatra valók.

Lombok. Ha az ember ismer egy pár népdalt, akkor nincs könnyebb dolog a világban, mint egy pár ilyen verset összevagni.

Tengeren. Hanglatok. Memento. Van egy kis hangulat bennük, de nekünk nagyon könnyűek.

El-Zorab. Sokkal is inkább el vagyunk halmozva közölni valóval, semhogy ily nagy terjedelmű vers közlésére vállalkozhatnánk.

P... hoz. Ha majd stb. Irigylésre méltó fiatalság, gyermekes szentimentalizmus, felső leányiskolai technika. Majd ha megismeri az életet, a mely megtépázza és megéri az embert, akkor talán komolyabban vehetjük.

KÉPTALÁNY

A 39-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Nem mérkőzött az embert.

Feloldó szerkesztő: Holtsy Pál.
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Messaline
Radium
Louisine
Taffet

Selyem

és Henneberg-selyem 75 kr.-tól feljebb, bérmentve és vámmentesen. Minta postafordulattal. Megrendelések bármely nyelven intézendők: 11990

an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

A Bőr- és Lithion-tartalmu

Salvatorforrás

Kitünő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényénel, cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Vármentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Budapest. Főraktár Edecskúty L. urnál.

Vegy tisztítás, ruha-festés, gőzmosás

ezimű ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa. ▲▲▲▲▲

MARGIT GYÓGYFORRÁS

(„Margittelep” Beregmegye)

gyomor, belek, húgyhólyag a különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású meg... akkor is, ha vérzések esete forog fenn... Megrendelhető: EDECSKÚTY L.-nál Budapest és a forrás kezelőegységénél Munkácsán.

Vesszőparipa-liliomtejszappan

Bergmann és Társa cégétől Dresden és Tetschen E.m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyossága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között, szepő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillért kapható minden gyógyszerertárban és drogeriában, illatszertárban és fodrászüzletben.

Tél közeledtével mindig aggódok.

Gyermekem olyan gyöngyök és érzékeny! Nyáron hagyján, de a mint október közeledik, köhögnek és egynek-egynek néhány napra odahaza kell maradni, mert meg van hűve. — De kedvesem, miért nem ad a gyermekeknek Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillát? Nézz meg az én vasgyűrűmat — egészségesek, ugy-e bár? Adok is nekik Fay-féle valódi sodeni pastillát az iskolai utra, Fay-féle valódi sodeni pastillát a jegre és sétára. Kísérlelj meg egyszer, egy doboz csak 1 K 25 f.-be kerül és mindenütt kapható. Főtelepiselete Magyarországon és Ausztriában részére: W. Th. Guntzer, Wien IV/1, Grosse Neugasse 27.

Califig

kellemes, hatásos hashajtószer felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt.

Enyhe és bizt. s hashajtó, hatását orvosok többszörösen kipróbálták, ezért a „Califig” néven ismert Kaliforniai Fügeszörp tisztasága és rendkívül jóhatású tulajdonságainál fogva állandó vagy muló székrekedés, emésztési zavarok és étvágytalanság esetén orvosok által ajánlott, szívesen használt szer. Különösen kell ügyelni a „Califig” védjegyére.

Minden gyógyszerertárban kapható. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor.

Ne vásároljon selymet

mielőtt 10 filléres levelezőlapon mintákat nem rendelt volna a mi garantált szolid újdonságainkból fekete, fehér és színesben. Különlegesség: Messaline, Crepe de chine, Taffetas chiffon stb., megyaszonyi, hálj, társasági és utcai tolettokra, ugyancsak blúzokra, bélfésre stb. 1 K 25 f.-től 18 kor.-ig méterenként, valamint hímzett blúzok és gilyonyok botistából és selyemből. Mi csak garantált selymeket adunk el közvetlen magánárlásoknak és már vámmentesen szállítjuk házhoz. 12684

SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájc.)
Selyemszövet-kivitel. — Ktr. údv. szállító.

Meghonosított francia

szőlőfajokból szüretelt és gondosabban mint saját otthonában kezelt borkérből összeállítva, természetes, hozg minősége a drága francia pezsgőkkel egyenértékű.

Kapható: minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben

KOZMETIKA

Az embereket — férfiakat és nőket egyaránt — nem annyira a hiúság, mint inkább a fejlett esztétikai érzék vagy a kényszerítés vezeti a szépségtudat orvosi műtermébe. Mert egy feltűnő szépséghiba (pl. egy szemölcs az orr hegyén, női szakál, ferde arc, törött orr) vagy valamely kellemetlen baj (pl. viszkettség, izadás, szárazság, szájbűz) gyakran a foglalkozásukban zavarja őket, s nem ritkán jövőjüknél is.

A modern kozmetika nemcsak az arcbőr finomításával és ádítással foglalkozik, hanem a szépséghibák elmulasztásával éri el sikereit, hanem az arcvonások és formák szépítésével is.

A Kozmetikai Gyógyintézet a Kossuth Lajos-utca 4. számú palota első emeletén 15 helyiséget foglal el, városbelső, rendező-szobái, gépészeti és egyéb elhelyezve, hogy kellemetlen találkozások kikerülhessenek, s minthogy reggel 9-től este 6-ig van nyitva, a látogatók sohasem tömörülnek össze, tehát soká várni nem kell. A Kozmetikai Gyógyintézetnek 4 osztálya van:

- 1. Orvosi osztály.** Főorvos Dr. Jutassy József orvostudor, bőrgyógyász, a Kozmetika szakorvosa, egészségügy, aki az intézetet párisi mintára 1892-ben alapította s azóta oly nagyra emelte, hogy bármely külföldi hasonló intézettel vetekedni s elmondhatjuk, ha Párisban és Amerikában van is elegánsabb és drágább kozmetikai intézet, jobban felszerelt s a szakmában külön sehol sincs. — Az intézet alorvosa Dr. Balassa Károly orvostudor, a ki Amerikában 9 évig működött a leghíresebb szépségtudorok mellett.
- 2. Szanatorium.** Bennlakók részére, akik feltűnő kezelésben részesülnek. (pl. arcbántalanságok) vagy nagyobb kozmetikai műtéten mennek át (pl. orrkisebítés, arctömés, tetoválás stb.).
- 3. Vegyszertári osztály,** ahol ártalmatlan anyagokból az orvosok felügyelete mellett készülnek az intézet kozmetikus-szerei, melyekről jótállunk, hogy elmulasztják azt a szépséghibát, mely ellen rendeljük vagy ajánljuk őket.
- 4. Elárusító osztály.** Azok részére, a kik az intézetet nem látogathatják.

Minden egyes készlethez csatolva van a kimerítő használati utasítás és Dr. Jutassy „Szépségápolás” című könyve.

A dobozok és edények a fenti védjeggyel vannak ellátva; a védjegyre tessék ügyelni, mert hamisításokért vagy utáztatásokért természetesen nem vállalhatunk felelősséget. — Ha valaki nem ismerne ki magát, hogy melyik készletet válassza, személyesen vagy levél útján díjmentesen felvilágosíthat, választéket kérünk csak. Kívánatra az általunk kiválasztott készletet vagy egyéb szükséges szereket utánvétellel megküldhetjük.

Egy-egy készlet ára 5 K. — Gyógyszertárakban és drogeriákban is kapható. Nagy rakomány tart belőlük a Török gyógyszerertár Budapest, Király-utca 12. sz. Vásárolható egész nap az intézet Elárusító-osztályában, vagy megrendelhető utánvétellel avagy a pénz (és 50 fillér csomagolási díj) előleges beklüddésével ezen a címen:

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET, ELÁRUSÍTÓ-OSZTÁLY, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem **Beretvás-pastillát** használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. **Ára 1 korona 20 fillér.** Kapható minden gyógyszerertárban és drogeriában. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.** * * * * * Orvosok által ajánlva. — Három dobozról ingyen postai szállítást.

Ne vásároljunk külföldön!

A karácsonya ragyogó ékessége! Olcsóbb és jobb mint a külföldi utánzatok.

„Gloria angyalharangocskák“

75 kr.

(1895. l.-c. é. törv. véde. Kizárólag Plökl és Haas-nál.) Fényár közzepett ragyogva a karácsony közeledtét hirdetik. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsony-lát. A három gyertya melegtől a felső körök forgásba jön s a róla besugárzó patent kalapácsok az acélharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes tiszta összhangot hallatnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent jászolhoz vonuló nyáj esengőre emlékeztetve a bethelmei éj varázsló erejével áhítathatja ejt bennünket és gyermekeinket. — A kályhára állítva is különösen működik.

A Plökl és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák“ ára erős kéregdobozban, használati utasítással 75 kr. November 10-ig elővásárlóknak 68 krajcár, mely időn túl e kedvezmény semmi szín alatt sem adható. — 6 drb 3 ft 90 kr., 9 drb 5 ft 90 kr., 12 drb 7 ft 40 kr., 25 drb 14 ft 25 kr., 36 drb 21 ft 60 kr., 30 drb 28 ft 80 kr.

Plökl és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák“ paszar kivételben, tükröfényes nikkelozással 1 ft. November 10-ig elő vásárlóknak 92 krajcár. — 6 drb 5 ft 15 kr., 9 drb 7 ft 65 kr., 12 drb 10 ft. — Okulva a multakon! Minthogy közelven az ünnepek előtti vidéki rendeléseket már nem fogadjhatunk el, saját érdekében is kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelen hirdetésünk után rendelje meg.

PLÖKL és HAAS sportüzletének karácsonyfadísz idényosztálya. Budapest, VI., Andrásy-ut 13. sz. Ezer-féle gyönyörű faldíszjóság, 12 drb egy dobozban 30, 25, 30 kr. Gloria- és karácsonyfagyertyák 30 darab 24 krajcár stb. stb.

A „Gloria“ karácsonyfa angyalharangunk nagymérvű fejlődésének teret biztosítani és a betolakodó külföldi áru terjeszkedését céltudatosan lehetőleg elismulozni óhajtunk. — Azért harangjaink vidéki árusítását ismét szervezzük. Harangjainkat még a legszegényebb osztály is szívesen veszi, ha könnyen hozzáférhet. A közép- és urt osztálynak meg néhány évi reklámunk révén karácsonyi szükségleti cikkévé lett. Tehát a cikkkel való foglalkozás mindenkinél haszonnal jár. A gyűjtést egyszerűen össze kell adni s csupán a gyűjtő nevet, pontos címet, darab számot, árat és minőséget kell odairni.

Gyűjtő árak:	
6 drb K 7-20	K 1-20
9 „ 10-30	„ 1-17
12 „ 12-70	„ 1-06
24 „ 24-40	„ 1-02
36 „ 35-40	„ 0-7
50 „ 47-50	„ 0-4
6 drb K 10-30	9 „ 15-30
9 „ 15-30	12 „ 20-30
12 „ 20-30	24 „ 39-10
36 „ 43-80	36 „ 43-80
50 „ 70-90	30 „ 70-90

A „Gloria harangocskák“ ára darabonként K 1-50, a tiszta nikkelt 2 K-nál drágábban adni nem szabad. Gyűjtési szándékoznak gloria-harang postán előre beküldött K 1-20 ellenében bérmentve. Levelezést kérjük mellézni. Jelen ajánlatunk a későbbi hetekre nem érvényes. Maradunk hazafias átvétellettel Plökl és Haas törvényesen védett gloria angyalharang tulajdonosai (M. kir. szab.) sportüzlete Budapest, VI., Andrásy-ut 13. sz.

PETROLNERUDA

NERUDA FELE Pipere Borax

Készít: **NERUDA NÁNDOR**

BUDAPEST IV. SZABADSÁG-TÉR 10. SZÁM

1 Evag Ára 1 korona 50 fillér.

Fülbetegek, kik fülszűrésben szenvednek és nehezen hallanak, kérjenek prospektust a legújabb elektromos fülszűrésről (a fülből alig látható). Kapható király-lag Németi Móránál Nagyváradon, Nagyszántér 14. l.

Kérje ingyen és bérmentve nagy képes magyar árjegyzékem 3000 né több ábrával órákról, arany- és ezüstárúkról.

Az első órágyár Brűx: **KONRAD JÁNOS** cs. és kir. udv. szállító Brűxben 1031. szám. (Csehország.) Valódi ezüst remontoir óra K 8.40. Valódi ezüstlánc K 2.60. Kockázat kizárva! Becserülés megengedve v. a pénz vissza.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest Egyetem-u. 4.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszert gyengélkedők, vöröszegények és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.

Külföldi írt. 3000-nél több orvosi vélemény **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.** ékszeráróstól. Kolozsvárt.

Vásárolható a gyógyszerárakban feltüntetett árakban a K 2.60, egész literes üvegekben a K 4.80.

Gyermekek elismert legkiválóbb tápszere a **Phosphatine Faliéres.**

Kapható minden gyógyszerárakban. Egy nagy doboz ára 3 kor. 80 fillér. Főraktár: **ZOLTÁN BELA** gyógyszerháza Budapest, V., Szabadság-tér (N. Korona-u. sarok) Érdeklődőknek „Ismeretöfűzet“ díjlatlanul.

KINEMATOGRÁF! Erdekfeszítő gyermekek és falatok számára.

Mint „Laterna Magica“ is használható, 3 színes képszalaggal (Films) és 6 üvegáppal, petroleumlámpával, reflektorral és használati utasítással teljesen felszerelt, dobozban K 16.

E mozgóképek készítővel a fiatalok és öregek által kedvelt előnyöképe a falra varázsolható. Szekcióra nagyon pontos és igen egyszerű, úgy hogy bármely gyermek által könnyen kezelhető. Kívétel nélkül megrendelhető.

KONRAD JÁNOS első órágyárától, Brűx 569. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzék mozgóképekéről, laterna magicákról, gözgépekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM ÉS SZÁJVIZ

ÉKSZEREK, EZÜSTNEMŰEK, gyári áron egyházi szerek, órák, angol francia és china-ezüst dísz tárgyak, a legújabb angol rendszer szerint beszereshetők **részletfizetésre**

Sárga János ékszeráróstól. Kolozsvárt. Képes nagy árjegyzék ingyen.

KRISTALIN LEGJOBB KRISTÁLY-MASSA ARC ÉS KÉZSZEPIÍTŐSZER KAPHATÓ MINDENÜTT ÁRA 5 KOR.

400 napig járó óra. Az óra-ipar mesterműve.

Ezen óráknál különlegességet képez azon körülmény, hogy a legérzékenyebb részt, az inga-rugót, a szabadalmazott védőhüvely a legtekintetesebben védi. Ha mérlegeljük, hogy a legcsekélyebb el-

MESTERMŰ

REMEKMŰ

görbülésnél az óra szenved, úgy mindenesetre érthető, ha ezen nagy pontosságú óramű a szabadalmazott védőhüvely nélkül nem ér semmit és az olyan óra értéktelen. Ez az általam szállítandó óráknál ki van zárva, mert az mind és pedig kivétel nélkül ingarugó védőhüvellyel van ellátva. Az itt rajzban bemutatott 400 napig járó óra 29 cm. magas, látható szabadalmazott óraművel, két rézszálppal gyönyörtelen kiállítva, üvegbura alatt 55 K. Ezen órák évenként csak egyszer kell felhuzni.

Schönwald Imre órásmester és ékszer-Brűxben, 572. szám (Csehország.) Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja most megjelent új, nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

A DIVAT

néha utolsó percében változik. Ez okból a legnagyobb elővigyázatossággal jártunk el eredeti modelljeink bevásárlásánál és abban az igen kedvező helyzetben vagyunk, hogy a most megjelent legújabb

DIVATKÖZLÖNYÜNKBEN

már végleges, az egész őszi és téli idényen át uralkodó divatizlést mutatjuk be és a legnagyobb szépséggel ingyen és bérmentve küldjük meg a n. é. hölgyközönségnek.

WEISS GYULA DIVATÁRUHÁZA BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCZA 18. (Semmelweis-utca sarok.)

KWIZDA-FLUID Kíváló-védjegy. Turista-fluid.

A haj az embernek legszebb ékessége! A legnemesebb és legtermészetesebb hajápolószert a **Dr. DRALLE-féle NYIR-HAJVIZ** jóság és hatás tekintetében eddig utól nem ért. .. Egyszer megpróbálva — nélkülözhetetlen! ..

Nyir-illatszereszet **Dralle György, Hamburg,** az eredeti szernek megteremtője.

Nagybani raktár Ausztria - Magyarország részére: **M. HOFFMANN & Co., Tetschen a. E.**

David Károly és Fia doboz-, papír- és szabad. fémkapocgyára Budapest, I., Mészáros-utca 58. Telefon sz.: 41-48. Sürgőzcsim: Cartonage. Gözörre bérbevevő.

A magyar kir. dohánnyjövődék szállítója. Napi gyártás 150,000 doboz.

LOHR MÁRIA Csiszko-, vegyészeti tisztító és festészeti intézete. Gyár: VIII., Baross-utca 85. Főraktár: IV., Eszák-út 6. VI., Andrásy-út 16. VIII., József-körút 2. IX., Calvin-tér 9. V., Harmintz-utca 3. VI., Teréz-körút 39.

SERAIL-ARCZENŐCS, Minden áralmas alkatesés nélkül!

SERAIL-ARCZENŐCS ARCZ-SZEPIÍTŐSZER

az arcot tisztítja, fehéríti és bársönyophávs teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill. Kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan. Epe-szappan kitűnő költet szappan a kenőcs használathoz. Serail-erőme nappali használatra. Serail-pouder kiváló finom arczpor három színben, fehér rózsaszín és eróme. Egy doboz ára 1 kor. Késztí **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerháza. Aradon, Szabadság-tér. 12994

Legnagyobb választék mindennemű forgópisztoly, zsebpisztoly, mordály, röppentő és szőlőhegyi pisztolyokban, Flobert, Teschin-féle vadász-puskák, vadász-szerelvények, löszerek, stb. talihatók és az 3000 képpel ellátott főrjegyzékben, melyet mindenkinek ingyen és bérmentesen megküldök.

Cs. és kir. udv. szállító **Konrad János** szállítóháza, Brűxben, 572. szám (Csehország.)

TÖRLEY PEZSGÓ CASINO TALISMAN GRAND VIN

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulhatatlan

Siculia

ARTÉZI GYÓGYVIZ KAPHATÓ MINDENÜTT

FŐ-RAKTÁR **BRÁZAY KÁLMÁN** CEZEMEL BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRUT 37/39. Csak „SICULIA“ névvel ellátott üvegek valódiak.

Akar-e szép lenni? Akkor ne használjon mást, mint a legjobbnak általában elismert

Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot, a melytől rózsás, úde, selymes arczobort nyer, eltünteti a ránczokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.

Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert vizet is megpuhítja. Kiváló háziszer torok-, szemgyulladás, izzadás és szájbűz ellen. A fogak fehérítése és épen tartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mint univerzális háziszer gyermekápolásnál és háztartásban a legjobb lelkiismerettel ajánlható.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér. — Rogátsy-féle borax-erém 1 K, borax-szappan 80 fill., borax-pouder 1 K 20 fill., borax-fogkrém 50 fillér.

ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája, Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

A legjobb ébresztők „Adler-Roskopf-riadó“ csak czezemnél kaphatók. Három évi irásbeli jótállás. Nem tetszett a pénz vissza! 1 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 3.80, éjjeli világító mutatólappal K 4.20, 2 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 4.40, éjjeli világító mutatólappal K 4.80, verseny-ébresztő-óra K 2.90, éjjeli világító mutatólappal K 3.30. 12076

Széküldés utánvétellel. Első órágyár Brűxben. **KONRAD JÁNOS** cs. kir. udv. szállító Brűxben 571. Tesék 3000 képpel tartalmazó árjegyzékemet kérni ingyen és bérmentesen.

Ha öszül a haja, ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly végytősetéltel, mely a haj eredeti színét adja vissza. Uvegyje 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerháza, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétátér-utca sarkán.

Kunz József és Társa

Cs. és kir. udv. szállítók. Szerb kir. udv. szállítók.

Budapest, V., Deák Ferencz-utca és Bécsi-utca sarok

Vásznak, asztalneműek, fehéreneműek.

Uri és női divatárak. * * Menyasszonyi kelengyék.

Nagy választék szőnyegárakban:

szalon szőnyegek, futók, ágyelők, szövet- és csipkefüggönyök, ágy- és asztalterítők

Valódi perzsa- és smyrna-szőnyegek minden nagyságban és árban. * * * * Művészi függönyök.

* * Saját telepeinken előállított háziipari cikkek. * *

Alapítva 1802.

Alapítva 1802.

■■■■ AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA ■■■■

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

és Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, felhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a

VIII., József-körút 28. sz., sarkok, valamint Békocsis-utca IV., Belváros, Ferenciek-tere 1.

alatti királyi bérpalotában üsan felszerelt modern és stilszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adának el.

A Butorcsarnok szövetkezet részére kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és kárpitosmesterek dolgoznak, Budapest környékén készített, vagy bécsi silány árak eladásával nem foglalkoznak.

Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítünk. 12817 Minden egyes butordarab bizottság által fölülbíráva

DOH-ÁRNYÉKNAK NÉLKÜLÖS-HETETLEN!

UJDONSÁG!
Zsebggyújtószert „**DUPLEX**”
Olcsoőbb mint a gyufa!
Széiben és esőben is ég!

A jelenkor legjobb szivargyújtója, legkönnyebb kezelés. Ára darabonként használati utasítással **K 1.-85.** egy üvege 10 gr. metyl-alkohollal (fluid) együtt, á 15 fill. összesen **K 1.-** 3 db «Duplex» K 2.50, 3 üvege 10 gr. metyl-alkohollal (fluid) összesen **K 2.90.** 6 darab «Duplex» K 4.50, 6 üvege 10 gr. metyl-alkohollal (fluid) összesen **K 5.25.** 12 db «Duplex» K 8.50, 12 üvege 10 gr. metyl-alkohollal (fluid) összesen kor. 9.90. Legelőnyösebb a megrendelés postaltalvány-szelvényen. Szállítja **Konrad János** cs. és kir. udv. szállító **Brüxben, 574. sz.** (Csehország). Főárjegyzéket 3000 képpel kívánatra ingyen küldök és bérmentesen.

Páratlan és csodás hatású arczszépítő és finomító a Földes-féle

Margit-crème

főúri körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-pouder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitünő hatásáért felelősséget vállal

..... a készítő
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Ingyen és bérmentesen!
küldöm meg mindenkinek nagy és gazdagon illusztrált magy. főárjegyzékemet 3000-nél több képpel mindennemű szolid, jó, olcsó zeneművekről, m. kir. és oszt. cs. udv. szállító

Konrad János zeneművészeti-üzletosa Brüx 1448 (Csehország).

Tanulóhegedű vonó nélkül csak **K 4.80, 5.30, 6.-.** Hegedűvonaló **K 1.-80, 1.-, 1.40** és feljebb. Csiterák, harmonikák stb. raklárakon. Tessék árjegyzéket kérni.

Dús kebel és hócipő alatt Pálnes Oriánál
Által (kellő pillanatok) az egyelőbbi, melyek a nőt let felelősséget vállalnak az az asszonyi kebelnek leg-első képi csodálatosnak a női, hogy az egészségnak káros. Keszeskedő arczkifestés. Az orosz tekintélyektől elismert. Abszolút discretio. Dobozos használati utasítással **K 6.40** bérmentesen. **J. Baudi** gyógyszerész, Paris. **J. Baudi** raklárak Budapest, Török J. Király-u. 12. Wien, Pastergasse 11., Singerstrasse 15. 1893

..Már mostan..

intézzünk egy levelezőlapot Richter F. Ad. és Ta., kir. udvari és kam. szállítókhoz. Bécs, I. Operngasse 16. és kérjük az árjegyzék bérmentes beküldését. Ezen gazdagon illusztrált árjegyzék kimerítő leírást tartalmaz a híres

Horgony - Kőépítőszekrényekről,
a melyek minden játékszerkeskedésben készletben vannak.

Vértess-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges.

Modern zeneköltők albuma
Operettek, tánczok, dalok, cabaretszámok, kupalet gyűjteménye. — A Népszínház-Vigopera, a Magyar Színház, a Király-Színház, a Fővárosi Operaház és az összes Cabaretek műsorából egy nagy kiállítás között jelen meg. A kiállítás 107 oldalra terjed és magában foglalja Lehár, Mader, Szabados, Seitzma, Linke Camillo, Hetenyi, Zertovius és más híres zeneszerzők legjobb termékeit. E gyűjtemény, mely külön-külön 70 koronába kerül,

5 K 80 f.-ért bérmentesen kapható ZIPSER és KÖNIG
zeneműkereskedésében Budapest, Andrassy-ut.

VASÁRNAPI UJSÁG

44. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 1.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérről több. Kalföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

BROCKY KÁROLY HAT KÉPE.

AZ A HAT FESTMÉNY, melyet ezúttal Brocky Károlytól bemutatok, három iskolát képvisel: az olaszt, az osztrákot és az angolt. Az egyik egy kedves nápolyi emlék, melyet egyik személyes barátjának ajándékozott, kinek leánya, Miss Florence Klein mai napig is bírja. Egy nagyon bájos nápolyi idyll, mely bár vízfestmény, a ragyogó színek üdesége mégis különös frisséget és bájt kölcsönöz a képnek. A nápolyi ifjú egy útszéli kővön ül, melyre barna köpönyegét terítette, s beszélgetésbe bocsátkozik egy fiatal nápolyi lánnyal, kinek piros szoknyája, zöld köténye és fehér fejkendője az élénk színek dacára rendkívül harmonikusan olvad bele a lehellerszerűen festett, szinte illatozó tájba, melyből a két alak oly plasztikusan domborodik ki. Az arczok elevensége, a húsrészek lágyága, az arczok és kezek finom rajza kiváló helyet biztosítanak a képnek Brocky Károly előkelő művészetében. A háttér, mely alárendelt szerepet játszik, csak keretül szolgál a két alaknak, hogy ezek elevenségét, természetes szépségét jobban kifejezésre juttassa. A művésztől kevés vízfestményt ismerek, s azt hiszem, kevés is létezik, de az ismertek közt ez a festmény elsőrendű helyet foglal el. Ezt a képet az Olaszországban való tartózkodása alatt festette a művész, a nápolyi tarka és eleven népelet hatása alatt, melynek pezsgő élete okvetlen leköthette figyelmét.

A másik kép, Krisztus feje, osztrák befolyás alatt készült. Ez a kép tulajdonképen tanulmány az eperjesi templomban levő «Krisztus és a samariai asszony» című oltárképéhez, melyet a művész az 1845—46-iki években Londonban festett, tehát akkor, midőn már másodszer került, most már véglegesen, Angliába. Brocky Károly mint jómódú, keresett és az angol udvar által is foglalkoztatott festőművész azért volt Bécsben, hogy menyasszonyát: Tschida Jozsefint feleségül vegye.

A leány anyja nem tudott azzal a gondlattal megbartkozni, hogy gyermeke olyan messze elkerüljön, s így a házasságból semmi sem lett. Be van igazolva, hogy Brocky ezúttal hosszabb ideig volt Bécsben, s kétségtelen, hogy az ottani festézzettel, a biedermyer-terekkel, megint foglalkozott. Ennek a hatása alatt festette meg Londonban az eperjesi oltár-

MRS. NORMAN WILKINSON ARCZKÉPE. — Brocky Károly festménye.